

**LOKALNA STRATEGIA
ROZWOJU
STOWARZYSZENIA LOKALNA
GRUPA DZIAŁANIA
DOBRE GMINY**

(PROJEKT)

WPROWADZENIE

Lokalna Strategia Rozwoju została przygotowana przez członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy dla wykorzystania potencjałów rozwojowych i aktywizacji społeczności lokalnej, dzięki możliwościom, jakie daje Oś 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Proces budowania Lokalnej Strategii Rozwoju był procesem wieloetapowym, który został zainicjowany w styczniu 2008 roku podczas pierwszych spotkań informacyjnych promujących idee osi Leader.

Uczestnikami tego rocznego procesu byli członkowie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy oraz mieszkańcy gmin Dobra, Kołbaskowo, Police i Nowe Warpno, reprezentujący trzy sektory: publiczny – przedstawiciele gmin i starostwa, oświaty, służby zdrowia, policji, Ochotniczej Straży Pożarnej; gospodarczy – przedsiębiorcy oraz społeczny - rady sołeckie, organizacje pozarządowe, parafie, grupy nieformalne, Koła Gospodyń Wiejskich, młodzież.

Specyfika Lokalnej Strategii Rozwoju polega na tym, że ma ona lokalny charakter, obejmuje tereny 4 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, przygotowana została przy współudziale przedstawicieli Urzędu Gminy, Rad Sołeckich, lokalnych przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, mieszkańców miejscowości.

Lokalna Strategia Rozwoju koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma pro-społeczny i pro-kulturowy charakter a jednocześnie dotyka zagadnień infrastrukturalnych i gospodarczych.

Działania zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju koncentrują się wokół 4 najważniejszych celów ogólnych, których osiągnięcie zagwarantuje zrównoważony i stały rozwój obszaru:

- rozwój turystyki bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych regionu,
- różnicowanie działalności gospodarczej obszaru w oparciu o produkty lokalne i rzemiosło,
- zachowanie dziedzictwa przyrodniczego obszaru,

- rozwój potencjału ludzkiego obszaru.

Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z dokumentami strategicznymi rozwoju kraju, regionu oraz gmin Dobra, Kołbaskowo, Police i Nowe Warpno. Podstawą opracowania dokumentu jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju Lokalnego Gmin Dobra, Kołbaskowo, Police i Nowe Warpno, Wieloletnie Programy Inwestycyjne, Plany Odnowy Miejscowości.

W opracowaniu materiału wykorzystano z: informacji zebranych i opracowanych przez Rady Sołeckie i mieszkańców gmin partnerów, materiałów Urzędów Gmin, danych Urzędów Pracy, Głównego Urzędu Statystycznego.

Niniejsza strategia jest dokumentem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości finansowych. Oznacza to, że może ulegać zmianom i dostosowaniom w zależności od istotnych uwarunkowań rozwoju oraz skuteczności oceny dokonywanej w trakcie ewaluacji.

W ramach aktualizacji mogą być dopisywane nowe zadania, a także może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE oraz innych uwarunkowań finansowych.

Projekt wprowadzonych do Lokalnej Strategii Rozwoju zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacje społeczne z mieszkańcami gmin Dobra, Kołbaskowo, Police i Nowe Warpno.

Dziękując wszystkim partnerom lokalnym za zaangażowanie i wkład merytoryczny w powstanie niniejszego dokumentu, życzymy nam wszystkim, aby osiągnięcie celów Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyniło się do dynamicznego i zrównoważonego rozwoju naszego obszaru.

Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy

SPIS TREŚCI

- I. Charakterystyka Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR .....
- II. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.....
- III. Analiza SWOT – analiza zasobów własnych i otoczenia zewnętrznego.....
- IV. Misja Stowarzyszenia Lokalna Grupa działania Dobre Gminy.....
- V. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia .....
- VI. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR .....
- VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.....
- VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.....
- IX. Procedura wyboru operacji przez LGD w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, w tym przyjęte przez LGD kryteria lokalne wraz z opisem procedury ich zmian.....
- X. Budżet LSR .....
- XI. Opis procesu przygotowania LSR.....
- XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR .....
- XIII. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej.....
- XIV. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR .....
- XV. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR.....
- XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich .....
- XVII. Informacja o załącznikach .....

I. Charakterystyka Stowarzyszenia Lokalna Grupa działania Dobre Gminy jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR.

1) Nazwa i status prawny LGD oraz data jej rejestracji i numer w Krajowym Rejestrze Sądowym:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy – stowarzyszenie, które powstało w oparciu o art. 15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634)

Data rejestracji: 23.04.2008 r.

Nr KRS: 0000303559

2) Opis procesu budowania partnerstwa w formie załącznika do LSR.

3) Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania/zmiany składu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy w formie załącznika do LSR.

4) Struktura ciała decyzyjnego w formie załącznika do LSR.

5) Zasady i procedury funkcjonowania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy w formie załącznika do LSR.

6) Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego w formie załącznika do LSR podlegającego aktualizacji w zależności od zmiany składu ciała decyzyjnego.

7) Doświadczenie LGD i partnerów LGD w realizacji operacji w formie załącznika do LSR.

II. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

1) Uwarunkowania przestrzenne (mapa)

2) Wykaz gmin i powierzchnia wchodzących w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy.

Obszar Działalności Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy obejmuje obszar jednej jednostki administracyjnej powiatu polickiego w województwie zachodniopomorskim. Powiat Policki to jedyny polski powiat położony po lewej stronie Odry, graniczący na całej swojej zachodniej granicy z Niemcami. To region posiadający

wiele zalet inwestycyjnych oraz wspaniałe walory turystyczne i przyrodnicze. Cztery gminy wchodzące w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy: 2 wiejskie –Dobra i Kołbaskowo oraz 2 miejsko-wiejskie - Nowe Warpno i Police (z wyłączeniem miasta Police) – tworzą na obszarze 603,35 km kw. zróżnicowany przyrodniczo, gospodarczo i społecznie organizm.

Obszar Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy położony jest na Równinie Wkrzańskiej i na Wzniesieniach Szczecińskich nad Doliną Dolnej Odry. Obejmuje Puszcę Wkrzańską z Rezerwatem Świdwie. Granicami LGD są: od północy Zalew Szczeciński, od wschodu i południa rzeka Odra i Szczecin, a od zachodu granica państwowa z Niemcami (landy Meklemburgia-Pomorze Przednie i Brandenburgia).

Powierzchnia gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy wynosi 60 354 ha. Największy teren zajmuje gmina Police (21 441 ha), - z wyłączeniem miasta Police, najmniejszy – gmina Kołbaskowo (10 548 ha). Obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy jest obszarem na którym przeważają lasy i grunty leśne (22 815 ha) zajmujące 37,80 % całej powierzchni.

Tabela 1. Użytkowanie powierzchni na terenie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy

GMINA	POWIERZCHNIA	UŻYTKI ROLNE	UŻYTKI LEŚNE	NIEUŻYTKI
POLICE (obszar wiejski)	21 441 ha	5 424 ha	12 398,4 ha	866 ha
NOWE WARPNO	17 337 ha	992 ha	7 155,0 ha	126 ha
KOŁBASKOWO	10 548 ha	7331 ha	722,0 ha	1440 ha
DOBRA	11 028 ha	4 394 ha	2 540,0 ha	496 ha

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

3) Struktura ludności

Teren Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy zamieszkiwało w dniu 31.12.2006 r. 30 318 mieszkańców. Wskaźnik feminizacji jest bardzo zbliżony we wszystkich jednostkach i wynosi 98 kobiety na 100 mężczyzn w gminie Police oraz 101 i 103 w gminach Kołbaskowo i Dobra. Dużo wyższy wskaźnik występuje w gminie Nowe Warpno (110 kobiet na 100 mężczyzn).

Nie można mówić o podobieństwie przy porównywaniu gęstości zaludnienia gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia. Najmniej osób na 1 km² przypada w gminie Nowe Warpno (8 os. Na km²), najwięcej zaś w gminie Dobra (116 os/km).

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki demograficzne w gminach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy – stan na 31.12.2006

GMINA	LUDNOŚĆ	KOBIETY	KOBIETY/ na 100 MĘŻCZYŻN	GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA os/na KM 2
POLICE (obszar wiejski)	7 056	3 519	98	34
NOWE WARPNO	1 605	843	110	8
KOŁBASKOWO	8 949	4 497	101	85
DOBRA	12 708	6 423	103	116

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS.

We wszystkich jednostkach tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy zanotowano dodatni wskaźnik wzrostu ludności w latach 2002-2006. Wskaźnik wzrostu jest bardzo zróżnicowany i wynosi od 3% w gminie Nowe Warpno do 34,6% w gminie Dobra.

Tabela 3. Rozwój liczby ludności w gminach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy - stan na koniec 2006 roku.

GMINA	2002	2003	2004	2005	2006	WSKAŹNIK WZROSTU
POLICE (obszar wiejski)	6 649	6 731	6 826	6 985	7 056	6,1 %
NOWE WARPNO	370	362	371	363	381	3,0 %
KOŁBASKOWO	7 689	7 953	8 280	8 575	8 949	16,4 %
DOBRA	9 440	10 256	11 140	11 811	12 708	34,6 %

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

4) Ochrona i promocja środowiska

Kolejnym celem, znajdującym się w statucie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy jest ochrona i promocja środowiska naturalnego. Pod względem inwestycji proekologicznych obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy należy do wiodących w kraju regionów. W ostatnim okresie posadzono kilkadziesiąt tysięcy drzew i krzewów ozdobnych.

Wysypiska śmieci znajdują się na terenie gmin Nowe Warpno i Kołbaskowo, oczyszczalnie ścieków w Redlicach, Mierzynie, Nowym Warpnie i Policach. W Leśnie Górnym (gmina Police) powstał Zakład Odzysku i Składowania Odpadów – pod względem koncepcji i technologii jedno z najnowocześniejszych przedsięwzięć w skali kraju. W Leśnie śmieci są najpierw segregowane, dzięki czemu odzyskuje się 12% surowca. Reszta, w postaci sprasowanych kostek jest składowana na kwaterze. Zakład ma przerabiać rocznie 15 tys. ton odpadów. Biorąc pod uwagę wymagania w tym zakresie całego obszaru stowarzyszenia, problem gospodarki odpadami jest na tym terenie rozwiązany na najbliższe 30 lat.

Obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy niewątpliwie wyróżnia się w województwie zachodniopomorskim bogactwem i zasobami fauny i flory. Położony jest wśród lasów Puszczy Wkrzańskiej. Lasy zajmują tutaj blisko 40 procent powierzchni. Spotkać w nich można jelenie (w tym rzadkie okazy jeleni medalistów ze wspinałym porożem), sarny, daniela, dziki, borsuki, lisy i zające. Nie brak tutaj także licznych pomników przyrody i historii.

Puszcza Wkrzańska, to jeden z najpiękniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Szczególnie świat ptaków prezentuje tu ogromną różnorodność gatunków. W ciągu kilkunastu ostatnich lat ornitolodzy obserwowali na jej obszarze 205 gatunków ptaków, spośród 403 odnotowanych w Polsce. Gnieźdzą się tutaj m.in. pary orlików, a na potężnych sosnach – orły bieliki. Równie rzadkimi, a często spotykanymi w puszczy gatunkami są także: kania rdzawa, sokół kobuz, trzmieljad, myszołów i żuraw oraz puchacz.

Rezerwat ornitologiczny nad jeziorem Świdwie wpisano w 1984 roku do Międzynarodowej Konwencji RAMSAR, jako jeden z ważniejszych obszarów wodno-błotnych w skali światowej. Na niedostępnych bagnach i trzcinowiskach mają tu swoje miejsca lęgowe bąki, błotniaki stawowe, gęsi gęgawe, chruściele, żurawie i wiele innych. W sumie na Świdwiu lęgnie się 118 gatunków ptaków. Pojawiają się tutaj także setki gatunków ptaków wędrownych. Można je obserwować z wież i pomostów miejscowej stacji ornitologicznej.

Kolejna atrakcja przyrodnicza to Roztoka Odrzańska. Stanowi ona unikatowy biotop, gdzie łąki mieszają się z bagnami i łożowiskami. Gnieźdzą się tutaj ginące gatunki kulików i rycków. Z kolei w pobliżu utworzonych nieopodal Zakładów Chemicznych odstojników, powstało prawdziwe eldorado dla lęgących się ptasich rodzin przybyłych z całego świata. Zobaczyć tutaj można m.in. ciepłolubne ohary i szablodzioby oraz biegusy i brodźce – przybyszy z tundry. Z kolei w przybrzeżnym pasie łożowisk można spotkać wodniczkę, dziwonię, czy remiza.

Puszcza i roztoka to jedynie przykłady bogactwa przyrody polickiej. Wśród wód jezior, Zalewu Szczecińskiego i rozlewisk Odry oraz w leśnych ostępach, znaleźć ukojenie może najbardziej wymagający wędrowiec.

Pozostałe uwarunkowania stanowią załącznik do niniejszej strategii.

Podsumowanie

Jednym z celów, do realizacji którego dążyć będą członkowie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania jest rozwój turystyki oraz wykreowanie, a następnie wypromowanie produktu lokalnego. Pierwszym krokiem w tym celu musi być rozbudowa infrastruktury turystycznej we wszystkich gminach tworzących LGD. Kolejnym wspólnym wysiłkiem, czekającym Grupę, będzie wypromowanie terenu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy wśród mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz województw ościennych. Będzie to zadanie o tyle łatwiejsze od poprzedniego, jako że cały obszar LGD wyróżnia się wyjątkowo czystym środowiskiem oraz interesującym dziedzictwem kulturowym.

Kolejnym celem, skorelowanym z celem poprzednim, jest troska o środowisko. 1 611,6 ha z całej powierzchni LGD to obszary prawnie chronione. Konieczne jest zatem podjęcie skoordynowanych działań, mających na celu ochronę cennych terenów. Co więcej, rozsądne i spektakularne działania będą z pewnością dodatkową reklamą dla LGD pokazującą turystom, iż w gminach tworzących Grupę dba się o środowisko naturalne.

Reprezentanci Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy chcą także poprawić sytuację w sferze społecznej. Szczególnym problemem jest wysoki odsetek bezrobotnych kobiet w ogóle bezrobotnych. Jedną z przyczyn tej sytuacji jest niski odsetek dzieci w wieku 3-6 lat, chodzących do przedszkola. Są to bez wątpienia dwa poważne wyzwania – aktywizacja bezrobotnych kobiet oraz zwiększenie zasięgu opieki przedszkolnej, których rozwiązanie może przyczynić się do rozwoju gospodarczego.

Ten ostatni nie jest możliwy bez przedsiębiorczych mieszkańców, wykorzystujących możliwości i odważnie decydujących się na prowadzenie własnych przedsiębiorstw. Dlatego też wzrost aktywności gospodarczej przewidziany jest jako czwarty cel, wyznaczony przez przedstawicieli stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy.

LGD charakteryzuje rozbudowany sektor podmiotów gospodarczych z sektora Handel i naprawy oraz stosunkowo nielicznie reprezentowany sektor hotelarsko-gastronomiczny. Przyciągnięcie na teren LGD większej liczby turystów może być łatwiejsze dzięki rozwojowi gospodarstw agroturystycznych. Jak wskazano wyżej, obszar LGD charakteryzuje się słabą

infrastrukturą turystyczną, środowisko naturalne sprzyja zaś rozbudowie agroturystyki. W logiczny sposób zatoczone zostaje koło i następuje powrót do pierwszego celu, będącego początkiem powyższego cyklu. Wzrost atrakcyjności turystycznej niemożliwy jest bez jednoczesnej troski o środowisko naturalne. Dla turystów muszą być także świadczone usługi, a zapewnić je mogą tylko aktywni i przedsiębiorczy mieszkańcy.

III. Analiza SWOT dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia Dobrze Gminy

Analiza SWOT jest metodą diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa pochodzi od słów:

S – Strengths – Silne strony, siły, atuty

W – Weaknesses – Wady, słabości, słabe strony

O – Opportunities – Okazje, możliwości, szanse

T – Threats – Trudności, zagrożenia

Analiza SWOT ocenia wewnętrzne i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Analiza SWOT ocenia zasoby analizowanego otoczenia, dzięki którym można określić priorytety rozwojowe. W celu uzyskania prawidłowej analizy zasoby obszaru dzieli się na cztery czynniki. Dwa pierwsze czynniki **Mocne Strony i Słabe Strony** zaliczane są do czynników wewnętrznych, na które społeczność lokalna ma wpływ. Dwa pozostałe czynniki **Szanse i Zagrożenia** zaliczane są do czynników zewnętrznych, na które społeczność lokalna nie ma bezpośredniego wpływu.

MOCNE STRONY (Strengths) – wewnętrzne czynniki mające lub mogące mieć pozytywny wpływ na rozwój obszaru, wyróżniające go w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla rozwoju, podnoszące atrakcyjność o konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających.

SŁABE STRONY (Weaknesses) – wewnętrzne czynniki mające lub mogące mieć negatywny wpływ na rozwój obszaru, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń, braki w potencjałach, obniżające obszar w oczach mieszkańców i podmiotów zewnętrznych.

SZANSE (Opportunities) – czynniki w otoczeniu sprzyjające lub mogące sprzyjać rozwojowi obszaru, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmocnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju.

ZAGROŻENIA (Threats) – czynniki w otoczeniu utrudniające lub mogące utrudniać rozwój obszaru, stanowiące bariery w przełamywaniu dzisiejszych trudności i blokujące możliwości

podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia społeczności lokalnej dziedzinach.

Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju obszaru działania Stowarzyszenia Dobre Gminy obejmują pięć obszarów priorytetowych.

OBSZAR PRIORYTETOWY:**ŚRODOWISKO NATURALNE**

Sfera przestrzenno-ekologiczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory przyrodnicze, na które składają się rezerваты, parki krajobrazowe. Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry. Obszar ochronny Natura 2000. Rezerваты faunistyczny „Kurowskie Błota”. Rezerwat florystyczny „Kanał Kwiatowy”. Rezerwat krajobrazowy „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”. Rezerwat Świdwie. 2. Grunty o wysokiej przydatności rolniczej. 3. Rozwinięty system ochrony przyrody z zakresu gospodarki odpadami, oczyszczania ścieków, dostawy wody. 4. Warunki przyrodnicze pozwalające na rozwój turystyki. Urozmaicenie przyrodnicze i przestrzenne, bogactwo wód powierzchniowych i podziemnych, bogactwo zasobów przyrodniczych. Rozwinięty system ochrony przyrody. 5. Występowanie zabytkowych układów przestrzennych związanych z dziedzictwem historycznym i kulturowym gmin (owalnica, ulicówka). 6. Możliwość rozwoju stref przemysłowych. 7. Lokalizacji gmin przy Odrze-szlaku wodnym. 8. Sąsiedztwo dużego miasta. Teren przygraniczny. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Występowanie dzikich wysypisk śmieci. Brak systemu segregacji śmieci. 2. Brak kanalizacji we wsiach na terenie gminy Police. Brak wystarczających środków na konserwację urządzeń melioracji wodnych. 3. Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych 4. Jakość wody nie odpowiadająca normom unijnym. 5. Obecność dużego zakładu przemysłowego z branży chemicznej. 6. Brak infrastruktury wykorzystującej linię brzegową. Braki w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i turystycznej. 7. Niedostateczny stan sieci drogowej, zły stan techniczny dróg. Niedostatecznie rozwinięta komunikacja. Duże nasilenie ruchu kołowego na terenie gminy w związku z przejściami granicznymi.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość wykorzystania walorów krajobrazowych w promocji Gmin oraz rozwoju turystyczno-rekreacyjnego. 2. Zagospodarowanie turystyczne obszarów chronionych z zachowaniem wartości przyrodniczych. Tworzenie wspólnej sieci szlaków turystycznych. Rozwój edukacji ekologicznej. 3. Przygraniczne położenie. Współpraca Transgraniczna przy realizacji wspólnych projektów z zakresu infrastruktury turystycznej, drogowej, środowiskowej. 4. Atrakcyjność przyrodnicza terenu gmin warunkująca rozwój turystyki i rekreacji. 5. Położenie na zalewem szczecińskim (Nowe Warpno). Ruch promowy. Zasoby wodne związane z europejską siecią dróg wodnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Składowanie i transport ładunków niebezpiecznych. Pogarszający się stan dróg oraz bezpieczeństwa kołowego wraz z nasilającym się ruchem tranzytowym przez teren gmin. 2. Degradacja środowiska związana z gospodarką odpadami. 3. Działalność Zakładów Chemicznych w Policach. 4. Zagrożenie powodziowe. Zanieczyszczenie Odry. 5. Brak bezpiecznego połączenia drogowego (przeprawa) dla transportu ładunków niebezpiecznych. 6. Podtopienia terenów związane ze złym stanem urządzeń melioracji wodnych. 7. Brak spójności w poziomie rozwoju poszczególnych miejscowości.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

GOSPODARKA

Sfera gospodarcza	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Duży potencjał terenów inwestycyjnych. Bliskość szlaków komunikacyjnych. Możliwość lokalizacji osiedli mieszkaniowych. 2. Dynamiczny rozwój sektora prywatnego. 3. Typowo rolny charakter gminy (zasoby ziemi oraz znacząca produkcja rolna). Wysoka klasa bonitacyjna gleb. 4. Port morski w Policach. Port w Nowym Warpnie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak uzbrojenia terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod produkcję. 2. Brak przedsiębiorstw produkcyjnych na terenie gmin Nowe Warpno i Kołbaskowo. 3. Niekorzystna struktura branżowa podmiotów gospodarczych (działalność handlowa i usługowa, niski udział działalności produkcyjnej). 4. Słaby rozwój instytucji finansowych i instytucji otoczenia – wspomaganie biznesu (firmy konsultingowe, biura rachunkowe, inkubatory gospodarcze). 5. Obecność dużego zakładu w gminie Police. 6. Niska rentowność gospodarstw rolnych. Zacofanie techniczne gospodarstw rolnych. 7. Niedostateczne wykorzystanie zasobów wodnych. 8. Brak systemu wspierania przedsiębiorczości. Niski poziom wydatków na inwestycje. 9. Brak promocji walorów turystycznych. Brak obiektów kulturalnych otwartych na turystów. Mała baza noclegowa i gastronomiczna na terenie Gminy Kołbaskowo. 10. Bezrobocie wśród byłych pracowników PGR. Brak działań wspierających przekwalifikowanie zawodowe osób odchodzących z rolnictwa.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i związana z tym dostępność funduszy pomocowych. 2. Wysoka pozycja rolnictwa w gminie. Możliwość stworzenia grupy producentów. Zdrowa żywność. Obniżenie podatków. 3. Przygraniczne położenie. Współpraca Transgraniczna przy realizacji wspólnych projektów z zakresu infrastruktury turystycznej i środowiskowej. 4. Rosnące zainteresowanie rozwojem agroturystyki, postrzeganej jako czynnik aktywizujący gospodarkę na obszarach wiejskich. Możliwość rozwoju turystyki rowerowej, żeglarstwa, turystyki wodnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dostatecznego wykorzystania środków pomocowych. 2. Brak planów zagospodarowania dla terenów o przeznaczeniu turystycznym, hotelowym i rekreacyjnym. 3. Ekspansja budownictwa mieszkaniowego na terenach rolniczych. 4. Brak infrastruktury wykorzystującej linię brzegową. Braki w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i turystycznej

OBSZAR PRIORYTETOWY:

INFRASTRUKTURA

Infrastruktura	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięta sieć dróg (krajowych wojewódzkich, powiatowych i gminnych). Istnienie drogi wodnej – Odry. 2. Dobrze rozwinięta sieć transportu pasażerskiego. 3. Oparcie systemu energetycznego na gazie ziemnym. Dobrze rozwinięta sieć gazowa na terenie obszaru. Sieć gazownicza w pełni pokrywająca aktualne zapotrzebowanie na gaz ziemny. 4. Określenie w Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzeni terenów przeznaczonych pod budowę farm wiatraków. 5. Wysoki wskaźnik telefonizacji. Wysoki poziom zaspokojenia potrzeb telekomunikacyjnych mieszkańców miejscowości gminnych obszaru. Popularność telefonii komórkowej. Rozszerzenie bezprzewodowego dostępu do Internetu. 6. Wysoki stopień pokrycia obszaru siecią wodociągową. 7. Istnienie oczyszczalni ścieków.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słaba jakość dróg. Słaby rozwój żeglugi śródlądowej. Niewystarczająca lub niedogodna częstotliwość ruchu środków transportu. 2. Brak przyłączy gazowych do budynków ze względu na ubóstwo mieszkańców. Duża liczba źródeł ciepła wytwarzających energię w oparciu o paliwo stałe. 3. Słabo rozwinięta sieć elektroenergetyczna. Brak wykorzystania źródeł energii odnawialnej. 4. Słabe możliwości rozwoju Internetu - brak infrastruktury. 5. Wysokie ceny za zużycie wody i odprowadzanie ścieków. 6. Duża liczba nielegalnych wysypisk śmieci.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja dróg gminnych. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców. Rozwój turystyki. 2. Duże zasoby energii odnawialnej w postaci rzeki Odry. Duży potencjał energii wiatrowej. Możliwość wykorzystania metanu na wysypisku odpadów komunalnych jako nośnika energii. Efektywne wykorzystanie źródeł ciepła i ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery realizacja programu gazyfikacji gminy. Wykorzystanie źródeł energii odnawialnej. 3. Rozwój nowych firm świadczących usługi telekomunikacyjne. Pełny dostęp do INTERNETU oraz poprawa informacji o ofercie turystycznej. 4. Rozwiązany problem gospodarki odpadami i ściekami w gminach. Budowa oraz usprawnienie istniejącej kanalizacji deszczowej. Możliwość pozyskania środków na finansowanie inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej i odpadów stałych. 5. Możliwość prowadzenia zyskowej polityki gospodarki odpadami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Degradacja istniejącej infrastruktury drogowej. 2. Zanieczyszczenie środowiska wynikające ze sposobu ogrzewania opartego na paliwie stałym. Brak odpowiedniej ilości środków finansowych na modernizację systemu ciepłowniczego i termomodernizację budynków. 3. Negatywne oddziaływanie przekaźników telefonii komórkowej wytwarzających pole elektromagnetyczne. 4. Utrudnienia w pełnej ochronie środowiska w gminach. 5. Odpady komunalne stanowiące potencjalne zagrożenie zdrowia i życia ludności (toksyczność, palność, wybuchowość, zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne).

OBSZAR PRIORYTETOWY:

POTENCJAŁ LUDZKI

Sfera społeczna	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Powszechny dostęp do szkolnictwa publicznego, na poziomie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego. Dobrze wyposażona baza szkolna. 2. Dobrze wykształcona sieć osadnicza. Ciągły napływ osadników. 3. Wzrastająca liczba stowarzyszeń i organizacji pożytku publicznego. 4. Inwestycje w bazę sportowo-rekreacyjną. Warunki przyrodnicze umożliwiające uprawianie sportu i turystyki. 5. Rozwijająca się współpraca przygraniczna.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nie w pełni wykorzystany potencjał szkół. Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych. 2. Duże zróżnicowanie stanu rozwoju społecznego w poszczególnych miejscowościach gmin. Niski poziom wykształcenia oraz niewystarczające lub niewłaściwe kwalifikacje zawodowe. Występowanie bezrobocia strukturalnego (ludność pracująca w PGR-ach). 3. Konsumpcja znacznych środków publicznych wykorzystywane na cele pomocy społecznej, bezrobotnych. 4. Brak budownictwa komunalnego. 5. Słabe funkcjonowanie sektora ochrony zdrowia. 6. Niedostatecznie rozwinięta baza rekreacyjno-turystyczna. Niedobór obiektów kulturalnych.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwości zewnętrznego finansowania działań ukierunkowanych na sferę społeczną. 2. Dobre warunki rozwoju turystyki wodnej, rowerowej, konnej, pieszej. 3. Możliwości współpracy z sąsiednimi gminami niemieckimi przy realizacji wspólnych projektów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odpływ ludzi młodych i wykształconych do miasta. Niż demograficzny. 2. Niedostateczny poziom finansowania zadań społecznych ze strony budżetu państwa. 3. Rozwój patologii społecznych. Brak dostatecznego wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy. 4. Brak dostatecznej opieki medycznej w małych miejscowościach. 5. Zagrożenie patologiami społecznymi (alkoholizm, narkomania). Wzrost przestępczości (kradzieże z włamaniem, kradzieże mienia). Bezrobocie. Wchodzenie na rynek pracy wyżu demograficznego. Systematyczny wzrost zjawiska ubóstwa społecznego. Brak aktywności społecznej i gospodarczej grup ludności w stanie ubóstwa (ograniczone możliwości kształcenia, pozyskanie kwalifikacji zawodowych).

OBSZAR PRIORYTETOWY:**PRODUKT LOKALNY I TRADYCJE**

Produkt lokalny i tradycje	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zrównoważony rozwój rolnictwa. 2. Ekologia w gospodarstwach rolnych. 3. Rosnące znaczenie agroturystyki. 4. Zachowane rodzime tradycje (rękodzieło, folklor). 5. Posiadanie wspólnej wizji rozwoju obszaru LGD. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewielki popyt na produktu turystyczne. 2. Brak grup producenckich i zrzeszeń rzemieślniczych. 3. Niewystarczający poziom usług doradczych dla rolników. 4. Brak możliwości kształcenia młodych pokoleń w zakresie ginących zawodów związanych z rolnictwem. 5. Niewystarczająca promocja produktów regionalnych. 6. Brak kapitału finansowego.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oś LEADER oraz funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania jest szansą na rozwój w sferze produktów lokalnych i żywności ekologicznej. 2. Zaangażowanie mieszkańców na rzecz LGD. 3. Możliwości kreowania produktów turystycznych związanych z położeniem nad Zalewem szczecińskimi Odrą. 4. Wzrastający popyt na żywność ekologiczną i tradycyjne wyroby. 5. Wzrastających popyt na usługi agroturystyczne. 6. Wzrost liczby turystów zagranicznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niestabilne i niespójne prawo dotyczące rozwoju przedsiębiorczości. 2. Konkurencja ze strony innych regionów. 3. Skomplikowane procedury pozyskiwania i rozliczania na środki pomocowe. 4. Wysokie koszty wytwarzanie żywności ekologicznej. 5. wprowadzenie na rynek żywności modyfikowanej.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju obszaru działania Stowarzyszenia

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Euroregionem Pomerania. Współpraca z sąsiednimi gminami niemieckimi. Przystąpienie Polski do układu z Schengen. 2. Polityka państwa ukierunkowana na przeciwdziałanie bezrobociu. Rozwój punktów informacji o UE. Polityka państwa dotycząca ochrony środowiska. Polityka rozwoju obszarów wiejskich. 3. Korzystne położenie gminy na terenie przygranicznym. Bliskość głównych szlaków komunikacyjnych. Bliskość Szczecina. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak polityki informacyjnej dotyczącej UE na szczeblu gminnym. Słaba promocja regionów. Ukierunkowanie pomocy finansowej do wschodniej części kraju. 2. Brak informacji na szczeblu gminy o możliwościach zaciągania kredytów (pożyczek) na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Brak wsparcia przedsiębiorców w uzyskaniu kredytów. 3. Minimalna współpraca przygraniczna. Mała liczba połączeń komunikacyjnych między Polską a Niemcami. „Oddalenie” od powiatu. Brak korzystnych połączeń komunikacyjnych między Kołbaskowem a Policami.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość nawiązania lokalnej współpracy z Niemcami oraz innymi mieszkańcami UE. Zniesienie granicznej kontroli ruchu. 2. Preferencyjne kredyty. Możliwość subwencji i dotacji celowych. Prognozowany wzrost gospodarczy regionu, wyższy od przeciętnej krajowej. 3. Bliskość rzeki Odry. Duży obszar potencjalnych terenów inwestycyjnych graniczących ze Szczecinem. Możliwości rozwoju turystyczno-rekreacyjnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działanie przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych w warunkach bezpośredniej konkurencji firm zachodnich. 2. Ograniczony dostęp do kredytów bankowych. Czasochłonne formalności dot. uzyskania kredytu. Sposób realizowania programów przeciwdziałaniu bezrobociu. 3. Marginalizacja Szczecina jako ośrodka przemysłowego, naukowego i kulturalnego.

IV. Misja Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobrze Gminy

Lokalna Grupa Działania Dobrze Gminy wybrała jeden tematy wiodący, na którym chce skoncentrować swoje działania: Rozwój społeczno-gospodarczy oraz poprawa jakości życia na obszarach wiejskich. Misja Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy została zaprezentowana poniżej.

Zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem naturalnym rozwój społeczno - gospodarczy, umożliwiający osiągnięcie zarówno standardów europejskich w działalności gospodarczej, jak i wysokiej jakości życia społeczności na obszarach wiejskich.

V. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobrze Gminy zawiera 4 cele ogólne:

- I. Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy.**
- II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy.**
- III. Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy.**
- IV. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy.**

Są to cele o charakterze strategicznym, długim horyzoncie realizacji. Korespondują z celami Osi 4 Leader, określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013:

- poprawa jakości życia;
- różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy;
- aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego;
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi;
- polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja;
- poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym.

Cele ogólne zawierają cele szczegółowe, o krótszym okresie realizacji, które dostarczają informacji w jaki sposób będą osiągane cele ogólne. Plan operacyjny Lokalnej Strategii Rozwoju zamykają przedsięwzięcia. Mają one postać lokalnych programów, do realizacji których zaproszone są wszystkie podmioty działające na terenie Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy. Każdy z nich, bez względu na status, formę prawną, czy też obszar działania może we własnym zakresie przyczynić się do realizacji danego przedsięwzięcia, a tym samym celów szczegółowych i ogólnych LSR. Ten wpływ partnerów lokalnych będzie najsilniejszy poprzez zgłaszanie i realizowanie projektów w ramach LSR, zgodnie z kategoriami finansowymi:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
- odnowa i rozwój wsi;

- małe projekty;
- funkcjonowanie LGD – nabywanie umiejętności i aktywizacja;
- wdrażanie projektów współpracy.

Drzewo celów Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Dobrych Gmin przedstawia schemat.

MISJA

Zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem naturalnym rozwój społeczno - gospodarczy, umożliwiający osiągnięcie zarówno standardów europejskich w działalności gospodarczej, jak i wysokiej jakości życia społeczności na obszarach wiejskich.

I CEL OGÓLNY

POPRAWA INFRASTRUKTURY
ORAZ ROZWÓJ FUNKCJI
TURYSTYCZNO-REKREACYJNYCH
OBSZARU LOKALNEJ GRUPY
DZIAŁANIA DOBRE GMINY

II CEL OGÓLNY

ROZWÓJ GOSPODARCZY
OBSZARU LOKALNEJ GRUPY
DZIAŁANIA DOBRE GMINY

III CEL OGÓLNY

ROZWÓJ ZASOBÓW
LUDZKICH OBSZARU
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
DOBRE GMINY

IV CEL OGÓLNY

WYKORZYSTANIE WALORÓW
PRZYRODNICZYCH OBSZARU
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
DOBRE GMINY

Sprawną, funkcjonalną i bezpieczną infrastrukturą turystyczną, rekreacyjną i sportową

Aktywna promocja walorów turystycznych

Aktywacja obszaru gospodarczego

Rozwój turystyki, sportu i rekreacji

Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę edukacji mieszkańców

Wspieranie działalności kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej

Podnoszenie świadomości ekologicznej

Rewitalizacja i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru

I. Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.

CEL 1. Sprawna, funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa.

CEL 2. Aktywna promocja walorów turystycznych.

II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.

CEL 1. Aktywacja obszaru gospodarczego.

III. CEL 2. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji.

CEL 3. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw.

IV. Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.

CEL 1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę edukacji mieszkańców.

CEL 2. Wspieranie działalności kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej.

V. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.

CEL1. Podnoszenie świadomości ekologicznej.

CEL 2. Rewitalizacja i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru.

Przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy

CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓLOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA
I. Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	I.1. Sprawna, funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa	I.1.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej obszaru LGD
	I.2. Aktywna promocja walorów turystycznych	I.2.1. Promocja turystycznych atrakcji obszaru LGD Dobre Gminy
II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	II.1. Aktywacja obszaru gospodarczego	II.1.1. Wspieranie lokalnej produkcji rolniczej i kreowanie produktów lokalnych obszaru LGD
	II.2. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji	II.2.1. Rozwój i dywersyfikacja sfery usług turystycznych i agroturystycznych obszaru LGD
	II.3. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw	II.3.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i twórczości rzemieślniczej obszaru LGD
III. Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	III.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę edukacji mieszkańców	III.1.1. Wspieranie akcji mających na celu poprawę edukacji mieszkańców obszaru LGD
	III.2. Wspieranie działalności kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej	III.2.1. Wspieranie działań z zakresu kultury, sportu i rekreacji obszaru LGD
IV. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	IV.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej	IV.1.1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD
	IV.2. Rewitalizacja i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru	IV.2.1. Wspieranie działań mających na celu ochronę walorów przyrodniczych obszaru LGD

I. CEL OGÓLNY:

Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

I.1. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Sprawna, funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa

I.1.1. Przedsięwzięcia:

Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Bogate walory przyrodnicze obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy stwarzają możliwości rozwoju turystyki, rekreacji i sportu. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną pozwolą na rozwój nowych form turystyki poprawiając jednocześnie dostępność turystyczną obszaru LGD. Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa wymaga nakładów finansowych potrzebnych do jej rozbudowy. W największym zakresie odpowiedzialne za nie są władze samorządowe dysponujące odpowiednimi środkami finansowymi oraz podmioty indywidualne (gospodarstwa domowe, rolne, przedsiębiorstwa, itp.). LGD chce inicjować i wspierać działania służące rozbudowie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej, poprzez angażowanie własnego potencjału do takich operacji jak: wykonywanie niezbędnych analiz środowiskowych, dokumentacji technicznej dla inwestycji służących rozbudowie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej, budowie i rozbudowie infrastruktury turystyki wodnej, budowie i rozbudowie bazy noclegowej i gastronomicznej, tworzenie ścieżek rowerowych, dydaktycznych i przyrodniczych itd. Propagowanie powyższych działań przyczyni się do tworzenia nowych oraz podniesienia standardu technicznego istniejących obiektów turystycznych oraz infrastruktury rekreacyjnej. Przyczynią się one do wydłużenia sezonu turystycznego. Realizacja projektów ułatwiających dostęp turystów do w/w obiektów, przyczyni się do wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty publiczne oraz pozarządowe;
✓ Przedsiębiorstwa;
✓ Rolnicy, gospodarstwa agroturystyczne;
✓ Organizacje pozarządowe, szkoły, przedszkola, parafie.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: minimum 7
<ul style="list-style-type: none">
✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja infrastruktury turystyki wodnej;
✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja szlaków rowerowych, przyrodniczych i edukacyjnych,

<p>parków ekologicznych, oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo;</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja udogodnień dla turystów (wypożyczalnie sprzętu);
✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy noclegowej dla turystów;
✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy gastronomicznej dla turystów;
✓ kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej zmierzające do poprawy warunków środowiskowych;
✓ tworzenie dokumentacji technicznej dla inwestycji służących rozbudowie infrastruktury turystycznej.
<p>4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Poprawa stanu infrastruktury gastronomicznej;
✓ Poprawa stanu bazy noclegowej;
✓ Rozwój gospodarstw agroturystycznych;
✓ Rozwój nowych usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem.
<p>4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 7</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Utworzenie sieci ścieżek rowerowych, konnych, pieszych, przyrodniczych, dydaktycznych;
✓ Poprawa stanu technicznego obiektów pełniących funkcje turystyczno-kulturowe;
✓ Budowa, przebudowa, remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i sportowych oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe;
✓ Budowa małej infrastruktury turystycznej: miejsca wypoczynkowe, wieże widokowe;
✓ Rozwój sieci małych obiektów sportowo-rekreacyjnych (boiska sportowe, place zabaw);
✓ Rozwój małej infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej turystyce i rekreacji (parkingi, miejsca postojowe);
✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej – zagospodarowanie terenów zieleni.
<p>4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Budowa lub odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych;
✓ Renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie przydrożnych kapliczek;
✓ Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, poprzez prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowę lub renowację, zabezpieczanie, uporządkowanie i oznakowanie obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla miejscowości obszaru LGD;
✓ Remont miejsc kulturotwórczych (świetlice wiejskie, ośrodki kultury, biblioteki).
<p>4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji i sportu;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji i sportu.
<p>4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1</p> <p>Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie oferty turystycznej obszaru LGD.</p>

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia I.1.1 Rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	I. Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych uzyskujących dodatkowe dochody z działalności okołoturystycznej; ✓ Wzrost dochodów podmiotów gospodarczych świadczących usługi z zakresu obsługi turystyki; ✓ Wzrost liczby produktów turystycznych oferowanych na terenie LGD; ✓ Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych; ✓ Poprawa estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Dane ZROT w Szczecinie; ✓ Dane PUP w Policach.	✓ Stały wzrost dochodów obywateli; ✓ Rosnące zainteresowanie turystów obszarem działania LGD Dobre Gminy; ✓ Popyt na turystykę wiejską, Agroturystykę; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	I.1. Sprawna, funkcjonalna i bezpieczna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do roku 2015 r. ok. 4 nowych gospodarstw rolnych uruchomi ofertę z zakresu obsługi turystyki; ✓ Do roku 2015 r. ok. 4 podmioty gospodarcze rozpoczną świadczenie usług turystycznych ; ✓ Do roku 2015 r. ok. 4 podmioty gospodarcze rozpoczną świadczenie usług okołoturystycznych;	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Dane ZROT w Szczecinie; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Zainteresowanie turystów nowymi produktami turystycznymi; ✓ Partnerstwa w opracowaniu nowej oferty turystycznej; ✓ Brak barier prawnych w realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Do 2015 r. powstanie ok. 10 km nowych szlaków turystycznych na terenie LGD Dobre Gminy; ✓ Do 2015 r. zrealizowanych zostanie ok. 4 nowych inwestycji z zakresu małej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na terenie LGD; ✓ Do 2015 r. zagospodarowanych zostanie ok. 20 ha terenów zieleni. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja infrastruktury turystyki wodnej; ✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja szlaków rowerowych, przyrodniczych i edukacyjnych, parków ekologicznych, oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo; ✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja udogodnień dla turystów (wypożyczalnie sprzętu); ✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy noclegowej dla turystów; ✓ budowa, przebudowa, remont i modernizacja bazy gastronomicznej dla turystów; ✓ kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej zmierzające do poprawy warunków środowiskowych; ✓ tworzenie dokumentacji technicznej dla inwestycji służących rozbudowie infrastruktury turystycznej. 	Wskaźniki produktu: minimum 7 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działań w zakresie obsługi turystów
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa stanu infrastruktury gastronomicznej; ✓ Poprawa stanu bazy noclegowej; ✓ Rozwój nowych usług turystycznych oraz 	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie lokalnych podmiotów gospodarczych prowadzeniem usług na rzecz turystów

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem.			
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utworzenie sieci ścieżek rowerowych, konnych, pieszych, dydaktycznych; ✓ Poprawa stanu technicznego obiektów pełniących funkcje turystyczno-kulturowe; ✓ Budowa, przebudowa, remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i sportowych oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe; ✓ Budowa małej infrastruktury turystycznej: miejsca wypoczynkowe, wieże widokowe; ✓ Rozwój sieci małych obiektów sportowo-rekreacyjnych (boiska sportowe, place zabaw); ✓ Rozwój małej infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej turystyce i rekreacji (parkingi, miejsca postojowe); ✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej – zagospodarowanie terenów zieleni. 	Wskaźniki produktu: minimum 7 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sprawne i terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej w przypadku operacji o charakterze inwestycyjnym; ✓ Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem samorządowym i niepublicznym.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa lub odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych; ✓ Renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie przydrożnych kapliczek; ✓ Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, poprzez prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowę lub renowację, zabezpieczanie, uporządkowanie i oznakowanie obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla miejscowości 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w realizacji inicjatyw zakresu turystyki.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	obszaru LGD; ✓ Remont miejsc kulturotwórczych (świetlice wiejskie, ośrodki kultury, biblioteki).			
Wdrażanie projektów współpracy	✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji i sportu; ✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji i sportu.	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi (krajowymi i zagranicznymi) w zakresie rozwoju turystyki
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie oferty turystycznej obszaru LGD.	Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

I. CEL OGÓLNY:

Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

I.2. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Aktywna promocja walorów turystycznych

I.2.1. Przedsięwzięcia:

Promocja turystycznych atrakcji obszaru LGD Dobre Gminy

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Promocja turystycznych atrakcji obszaru LGD Dobre Gminy
2. Uzasadnienie:
<p>Integracja i intensyfikacja działań promujących obszar Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy zostało zaplanowane jako niezbędne uzupełnienie pozostałych przedsięwzięć realizujących cel ogólny „Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy”. Intencją tego przedsięwzięcia jest zastosowanie jednolitego systemu informowania i oznakowania, charakterystycznego dla obszaru LGD przy jednoczesnym wpisywaniu się w ofertę turystyczną. Innowacyjność niniejszego przedsięwzięcia polega na wykorzystaniu nowoczesnych metod informacyjno-promocyjnych, umożliwiających np. rezerwację miejsc noclegowych, zaplanowanie i zorganizowanie wolnego czasu odwiedzających i turystów za pośrednictwem Internetu. Ponadto nacisk zostanie przeniesiony z dotychczasowego rozproszonego działania promocyjno-informacyjnego poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD Dobre Gminy na wspólną, wykorzystującą różne narzędzia, akcję promocyjno-informacyjną. Nieodzownym warunkiem powodzenia i osiągnięcia zaplanowanej skali działania jest włączenie w nie lokalnych społeczności, liderów i wreszcie samych mieszkańców obszaru LGD poprzez kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów, budowanie identyfikacji z obszarem LGD i lokalnej tożsamości. To właśnie propagowana przez mieszkańców wyjątkowość obszaru, na którym funkcjonuje LGD Dobre Gminy ma stanowić magnes dla coraz bardziej wymagających i świadomych swych oczekiwań turystów. Realizacja samego przedsięwzięcia odpowiada na zidentyfikowaną słabość obszaru LGD Dobre Gminy jaką jest niewystarczająca promocja turystyczna obszaru i jego produktów lokalnych. Działania mają zapewnić dostęp do informacji o:</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ obszarze LGD,
✓ atrakcjach turystycznych,
✓ produktach lokalnych,
✓ wydarzeniach,
✓ bazie noclegowej,
✓ infrastrukturze turystycznej.

3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Rolnicy działający w branży okołoturystycznej;
✓ Przedsiębiorstwa działające w sektorze noclegowym i gastronomicznym;
✓ Jednostki samorządu terytorialnego i podległe im jednostki;
✓ Instytucje kultury;
✓ Kościoły i związki wyznaniowe;
✓ Organizacje pozarządowe zajmujące się turystyką, kulturą, sportem oraz krzewieniem zdrowego stylu życia;
✓ Gospodarstwa agroturystyczne poszerzające własną ofertę.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 8
<ul style="list-style-type: none">
✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych na obszarze realizacji LSR;
✓ Promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego;
✓ Kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów;
✓ Kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła;
✓ Utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR;
✓ Zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;
✓ Prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowę lub renowację, zabezpieczanie, uporządkowanie i oznakowanie obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla danej miejscowości;
✓ Zakup strojów, eksponatów i instrumentów muzycznych dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych, orkiestr dętych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 5
<ul style="list-style-type: none">
✓ Informowanie o walorach turystyczno-kulturowych obszaru LGD;
✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie turystyki i kultury;

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

- ✓ Organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD Dobre Gminy;
- ✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie promocji turystycznej obszaru LGD;
- ✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie turystyki i kultury.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia I.2.1 Promocja turystycznych atrakcji obszaru LGD Dobre Gminy

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	I. Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych uzyskujących dodatkowe dochody z działalności okołoturystycznej; ✓ Wzrost dochodów podmiotów gospodarczych świadczących usługi z zakresu obsługi turystyki; ✓ Wzrost liczby produktów turystycznych oferowanych na terenie LGD; ✓ Poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych; ✓ Poprawa estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Dane ZROT w Szczecinie; ✓ Dane PUP w Policach.	✓ Stały wzrost dochodów obywateli; ✓ Rosnące zainteresowanie turystów województwem zachodniopomorskim; ✓ Popyt na turystykę wiejską, Agroturystykę; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	I.2. Aktywna promocja walorów turystycznych	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do roku 2015 r. zostanie wykorzystanych ok. 4 różnych narzędzi promocji obszaru LGD; ✓ Do roku 2015 r. zorganizowanych zostanie ok. 10 imprez różnego typu na obszarze LGD; ✓ Do 2015 r. powstanie internetowa baza atrakcji i bazy turystycznej obszaru LGD, z możliwością internetowej rezerwacji miejsc noclegu, planowania i organizowania pobytu; ✓ Do 2015 r. wydane zostaną 4	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Dane ZROT w Szczecinie; ✓ Zrealizowane narzędzia promocyjne.	✓ Wysoki standard materiałów promocyjnych, ✓ Partnerstwo międzysektorowe w realizacji zadań z zakresu promocji; ✓ Zainteresowanie turystów udziałem w imprezach organizowanych na obszarze LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

		<p>rodzaje materiałów promocyjnych i informacyjnych opisujących walory turystyczno-kulturowe obszaru LGD, skierowane do różnych grup odwiedzających i turystów;</p> <p>✓ Do 2015 r. wdrożone zostanie jednolite oznakowanie atrakcji turystycznych obszaru LGD;</p> <p>✓ Do 2015 r. opracowane zostaną min. 4 wspólne dla obszaru LGD kalendarze imprez turystycznych, kulturalnych.</p>		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej				
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw				
Odnowa i rozwój wsi				
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych na obszarze realizacji LSR; ✓ Promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego; ✓ Kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów; ✓ Kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła; ✓ Utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR; ✓ Zachowanie lub odtworzenie, 	<p>Wskaźniki produktu: minimum 8 zrealizowanych operacji</p>	<p>Dokumentacja w siedzibie LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wysoki standard materiałów promocyjnych; ✓ Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w realizacji inicjatyw zakresu turystyki; ✓ Sprawna dystrybucja materiałów promocyjnych.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<p>zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;</p> <p>✓ Prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowę lub renowację, zabezpieczanie, uporządkowanie i oznakowanie obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla danej miejscowości;</p> <p>✓ Zakup strojów, eksponatów i instrumentów muzycznych dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych, orkiestr dętych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje.</p>			
Wdrażanie projektów współpracy				
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	<p>✓ Informowanie o walorach turystyczno-kulturowych obszaru LGD;</p> <p>✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie turystyki i kultury;</p> <p>✓ Organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD Dobrze Gminy;</p> <p>✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie promocji turystycznej obszaru LGD;</p> <p>✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie turystyki i kultury.</p>	Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces promocji obszaru LGD

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

II. CEL OGÓLNY:

Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

II.1. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Aktywacja obszaru gospodarczego

II.1.1. Przedsięwzięcia:

Wspieranie lokalnej produkcji rolniczej i kreowanie produktów lokalnych obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Wspieranie lokalnej produkcji rolniczej i kreowanie produktów lokalnych obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Teren działalności Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy ma charakter rolniczy z jednym dużym zakładem przemysłowym. Atutami terenu są duże obszary mogące stanowić podstawę do rozwoju agroturystyki lub produkcji rolnej opartej na wytwarzaniu zdrowej żywności. Przedsięwzięcie będzie polegać na wielopłaszczyznowych działaniach zmierzających do stworzenia lokalnych produktów. Dzięki przedsięwzięciu w działania zaangażowanych zostanie wielu lokalnych partnerów jak rolnicy, producenci zdrowej żywności oraz inni przedsiębiorcy związani z rolnictwem. Przedsięwzięcia te będą uzupełnieniem działań dotyczących turystyki, sportu i rekreacji. Wsparcie lokalnych rolników i producentów żywności z terenu LGD obejmować będzie również działania na rzecz promocji ich działalności na szerszym rynku odbiorców. Przedsięwzięcie to będzie preferowało takie operacje, które będą dążyły do kreowania pozytywnego wizerunku gospodarczego podmiotu działającego na terenie obszaru LGD. Przewiduje się takie działania jak: tworzenie folderów inwestycyjnych, turystycznych i promocyjnych, tworzenie stron www i portali prezentujących zasoby gospodarcze i turystyczne, finansowania udziału w targach i wystawach gospodarczych i turystycznych, organizację imprez o charakterze gospodarczym, itp.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mali i średni przedsiębiorcy, gospodarstwa agroturystyczne, rolnicy, producenci rolno-spożywczy; ✓ Mikroprzedsiębiorstwa i organizacje zajmujące się promocją gospodarczą i turystyczną oraz organizacje gospodarcze; ✓ Mikroprzedsiębiorstwa zajmujące się doradztwem w zakresie rozwoju obszarów wiejskich; ✓ Jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: 5
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub produktów leśnych; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność

wysokiej jakości, rolników, gospodarstw agroturystycznych itp.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: 5
<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych;
✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości;
✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub produktów leśnych;
✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości;
✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości, rolników, gospodarstw agroturystycznych itp.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1
Budowa i modernizacja obiektów służących produkcji rolnej.
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 3
<ul style="list-style-type: none">
✓ Organizacja imprez promujących producentów produktów rolnych działających na obszarze realizacji LSR;
✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, zawiązywania porozumień promocyjnych, itp.;
✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie wspierania sieci gospodarstw ekologicznych – wspólna promocja, poszukiwanie rynków zbytu, tworzenie jednolitych punktów sprzedaży;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie zbytu produktów lokalnych.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 7
<ul style="list-style-type: none">
✓ Organizacja wydarzeń promocyjnych na obszarze LGD propagujących lokalne walory gospodarcze oraz działalność lokalnych podmiotów;
✓ Uczestnictwo w zewnętrznych wydarzeniach promocyjnych propagujących lokalne walory gospodarcze oraz działalność lokalnych podmiotów;
✓ Tworzenie i prowadzenie stron www;
✓ Wydawanie materiałów informacyjnych;
✓ Kontakty z mediami, ogłoszenia, reklamy;
✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR;
✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie rozwoju rzemiosła na terenie LGD.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia II.1.1 Wspieranie lokalnej produkcji rolniczej i kreowanie produktów lokalnych obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych uzyskujących dodatkowe dochody z produkcji żywności wysokiej jakości; ✓ wzrost liczby podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz producentów żywności i rzemieślników; ✓ Spadek stopy bezrobocia na terenie LGD; ✓ Wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców; ✓ Wzrost umiejętności aplikowania po środki zewnętrzne przez rolników, mikroprzedsiębiorców i organizacje pozarządowe z terenu LGD; ✓ Akcje promujące przedsiębiorców działających na terenie LGD. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Wyniki konkursów naborów na dofinansowanie projektów realizowanych przez przedsiębiorców; ✓ Dane PUP w Policach. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Koszty wytwarzania produktów rzemieślniczych; ✓ koniunktura gospodarcza; ✓ Skomplikowane zasady aplikowania i rozliczania funduszy strukturalnych w stosunku do osób fizycznych, mikroprzedsiębiorstw, małych organizacji pozarządowych; ✓ Skomplikowane przepisy prawne; ✓ Potrzeba zmiany świadomości ekonomicznej w społeczności lokalnej.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	II.1. Aktywacja obszaru gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wskaźniki rezultatu: ✓ Do 2015 r. ok. rzemieślników wykonujących własną profesję; ✓ Do 2015 r. ok. 2 podmioty gospodarcze świadczące usługi dla rzemieślników; ✓ Do 2015 r. ok. gospodarstw rolnych prowadzących produkcję żywności wysokiej jakości potwierdzona odpowiednimi certyfikatami; ✓ Do 2015 r. ok. 2 podmioty gospodarcze świadczące usługi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy ✓ Zrealizowane narzędzia promocyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie konsumentów produktami typu Zdrowa żywność, produktami rzemieślniczymi; ✓ Dostępność wykwalifikowanych kadr; ✓ Nakłady finansowe na promocję rzemiosła; ✓ Zainteresowanie młodzieży profesjami rzemieślniczymi i praca w rolnictwie.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

		<p>dla producentów wysokiej jakości;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do 2015 r. ok. 20 gospodarstw agroturystycznych oferujących wyżywienie oparte na produktach pochodzących od producentów żywności wysokiej jakości; ✓ jedna organizacja zrzeszająca producentów wysokiej jakości lub gospodarstwa agroturystyczne; ✓ Do 2015 r. minimum 5000 prospektów (folderów) gospodarczych i turystycznych obszaru LGD. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub produktów leśnych; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości, rolników, gospodarstw agroturystycznych itp. 	<p>Wskaźniki produktu: Minimum 5 zrealizowanych operacji</p>	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działalności pozarolniczej
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub produktów leśnych; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości, rolników, gospodarstw agroturystycznych, 	<p>Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji</p>	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie lokalnych podmiotów gospodarczych

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	itp.			
Odnowa i rozwój wsi	Budowa i modernizacja obiektów służących produkcji rolnej.	Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD	Przygotowanie dokumentacji projektowej
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja imprez promujących producentów produktów rolnych działających na obszarze realizacji LSR; ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, zawiązywania porozumień promocyjnych, itp.; ✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki. 	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wysoki standard materiałów promocyjnych; ✓ Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej; ✓ Sprawna dystrybucja materiałów promocyjnych.
Wdrażanie projektów współpracy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie wspierania sieci gospodarstw ekologicznych – wspólna promocja, poszukiwanie rynków zbytu, tworzenie jednolitych punktów sprzedaży; ✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie zbytu produktów lokalnych. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie partnerów współpracą z LGD
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja wydarzeń promocyjnych na obszarze LGD propagujących lokalne walory gospodarcze oraz działalność lokalnych podmiotów; ✓ Uczestnictwo w zewnętrznych wydarzeniach promocyjnych propagujących lokalne walory gospodarcze oraz działalność lokalnych podmiotów; ✓ Tworzenie i prowadzenie stron www; ✓ Wydawanie materiałów informacyjnych; 	Wskaźniki produktu: minimum 7 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces promocji obszaru LGD

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontakty z mediami, ogłoszenia, reklamy; ✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR; ✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie rozwoju rzemiosła na terenie LGD. 			
--	--	--	--	--

II. CEL OGÓLNY:

Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy

II.2. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Rozwój turystyki, sportu i rekreacji

II.2.1. Przedsięwzięcia:

Rozwój i dywersyfikacja sfery usług turystycznych i agroturystycznych obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Rozwój i dywersyfikacja sfery usług turystycznych i agroturystycznych obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Obszar Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy jest atrakcyjnym miejscem pod kątem rozwoju turystyki w szczególności turystyki weekendowej, rekreacyjnej i agroturystyki. Wałory przyrodnicze, na które składają się Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry, obszar ochronny Natura 2000 oraz rezerваты faunistyczne, florystyczne i krajobrazowe posiadają wiele miejsc, w których można zorganizować miejsca wypoczynku turystów. Jednak aby zachęcić turystów do przyjazdu na teren czterech gmin należących do LGD Dobrze Gminy należy stworzyć i wypromować spójną i atrakcyjną ofertę dla turysty. Musi ona uwzględniać wszystkie atrakcje przyrodnicze i kulturowe tego terenu powiązane szlakami rowerowymi, pieszymi i przyrodniczymi. Wraz z rozwojem infrastruktury turystycznej należy inwestować w bazę noclegową, gastronomiczną stwarzającą możliwość dłuższego pobytu na obszarze LGD. Ważnym elementem oferty turystycznej są produkty lokalne wytwarzane przez miejscowych rolników oraz producentów. Istnieje potrzeba wypromowania tych produktów jak również doinwestowania lokalnych producentów. Rozwój spójnej dla całego obszaru oferty turystycznej i kulturalnej zachęci turystów do odwiedzin co przyczyni się do wzrostu zamożności lokalnych środowisk. Inwestycje w obiekty sportowe i kulturalne służyć będzie wszystkim mieszkańcom obszaru LGD Dobrze Gminy.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rolnicy, producenci zdrowej żywności; ✓ Gospodarstwa agroturystyczne; ✓ Małe i Średnie Przedsiębiorstwa działające na terenie obszaru LGD Dobrze Gminy działające w sektorze związanym z rolnictwem; ✓ Jednostki Samorządu Terytorialnego; ✓ Gospodarstwa agroturystyczne.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: minimum 6
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój usług gastronomicznych; ✓ Rozwój usług hotelowych; ✓ Rozwój nowych usług turystycznych;

<ul style="list-style-type: none">
✓ Rozwój usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
✓ Rozwój gospodarstw agroturystycznych;
✓ Wytwarzanie produktów lokalnych.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 6
<ul style="list-style-type: none">
✓ Rozwój usług gastronomicznych;
✓ Rozwój usług hotelowych;
✓ Rozwój nowych usług turystycznych;
✓ Rozwój usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
✓ Rozwój gospodarstw agroturystycznych;
✓ Wytwarzanie produktów lokalnych.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 5
<ul style="list-style-type: none">
✓ Budowa i modernizacja szlaków rowerowych, pieszych i przyrodniczych;
✓ Budowa i modernizacja wież widokowych, miejsc odpoczynku;
✓ Renowacja przydrożnych kapliczek;
✓ Budowa i modernizacja małej infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej turystyce i rekreacji (parkingi, miejsca postojowe);
✓ Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych (świetlice wiejskie, świetlice środowiskowe, ośrodki kultury, biblioteki).
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Organizacja imprez promujących produkty turystyczne obszaru LGD Dobre Gminy;
✓ Organizacja targów turystycznych.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju turystyki;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju turystyki.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1
Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie oferty turystycznej obszaru LGD.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia II.2.1 Rozwój i wersyfikacja sfery usług turystycznych i agroturystycznych obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych uzyskujących dodatkowe dochody z działalności okołoturystycznej; ✓ Wzrost dochodów podmiotów gospodarczych świadczących usługi z zakresu obsługi turystyki; ✓ Wzrost liczby produktów turystycznych oferowanych na terenie LGD; ✓ Poprawa estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Stały wzrost dochodów obywateli (potencjalnych turystów); ✓ Rosnące zainteresowanie turystów obszarem LGD; ✓ Popyt na turystykę wiejską, agroturystykę; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	II.2. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 6 nowych podmiotów świadczących usługi hotelarskie; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 6 nowych podmiotów świadczących usługi gastronomiczne; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 6 nowych podmiotów gospodarczych świadczących usługi związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 6 nowych gospodarstw agroturystycznych; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 6	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Zainteresowanie turystów nowymi produktami turystycznymi; ✓ Zainteresowanie mieszkańców udziałem w imprezach promujących obszar LGD; ✓ Brak barier prawnych w realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej.

		<p>nowych podmiotów gospodarczych świadczących usługi związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych produktów lokalnych; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych szlaków rowerowych, pieszych i przyrodniczych; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 50 nowych obiektów małej infrastruktury turystycznej; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zmodernizowanych ok. 5 obiektów kulturalnych; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 20 imprez promujących obszar LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie nawiązana współpraca z zakresu turystyki z 5 podmiotami działającymi poza obszarem LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostaną wykonane dwie analizy obszaru dotyczące turystyki. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój usług gastronomicznych; ✓ Rozwój usług hotelarskich; ✓ Rozwój nowych usług turystycznych; ✓ Rozwój usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; ✓ Rozwój gospodarstw agroturystycznych; ✓ Wytwarzanie produktów lokalnych. 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działań w zakresie obsługi turystów
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój usług gastronomicznych; ✓ Rozwój usług hotelowych; ✓ Rozwój nowych usług turystycznych; ✓ Rozwój usług związanych ze sportem, 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie lokalnych podmiotów gospodarczych prowadzeniem usług na rzecz turystów

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	rekreacja i wypoczynkiem; ✓ Rozwój gospodarstw agroturystycznych; ✓ Wytwarzanie produktów lokalnych.			
Odnowa i rozwój wsi	✓ Budowa i modernizacja szlaków rowerowych, pieszych i przyrodniczych; ✓ Budowa i modernizacja wież widokowych, miejsc odpoczynku; ✓ Renowacja przydrożnych kapliczek; ✓ Budowa i modernizacja małej infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej turystyce i rekreacji (parkingi, miejsca postojowe); ✓ Budowa i modernizacja obiektów kulturalnych (świetlice wiejskie, świetlice środowiskowe, ośrodki kultury, biblioteki).	Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	✓ Sprawne i terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej w przypadku operacji o charakterze inwestycyjnym; ✓ Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem samorządowym i niepublicznym.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	✓ Organizacja imprez promujących produkty turystyczne obszaru LGD Dobrze Gminy; ✓ Organizacja targów turystycznych.	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w realizacji imprez i targów turystycznych.
Wdrażanie projektów współpracy	✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju turystyki; ✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju turystyki.	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi (krajowymi i zagranicznymi) w zakresie rozwoju turystyki.
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie oferty turystycznej obszaru LGD.	Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

II. CEL OGÓLNY:

Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy

II.3. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw

II.3.1. Przedsięwzięcia:

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i twórczości rzemieślniczej obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i twórczości rzemieślniczej obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Obszar Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy charakteryzuje niski poziom przedsiębiorczości. Jednym z najważniejszych zadań LGD będzie aktywizowanie społeczności lokalnej w kierunku zakładania działalności gospodarczych, poszukiwania nowych, innowacyjnych niszy gospodarczych oraz pomoc w prowadzeniu firmy. Stąd też przedsięwzięcie związane z systemem doradczo-informacyjnym dla małych i średnich przedsiębiorców oraz rolników zawiera w sobie takie zadania, jak: organizowanie szkoleń i kursów, prowadzenie stałych lub ruchomych punktów informacyjno-konsultacyjnych, pomoc w korzystaniu z funduszy strukturalnych, w tym z PROW 2007-2013, konsultacje przy wypełnianiu wniosków aplikacyjnych, inicjowanie tworzenia instytucji otoczenia biznesu na obszarze LGD. Przedsięwzięcie to wymaga współpracy wielu partnerów lokalnych takich jak: władze samorządowe, Ośrodki Doradztwa Rolniczego, zewnętrzne instytucje szkoleniowo-doradcze, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe. Każdy z partnerów powinien w systemie pełnić określoną rolę, a działaniami koordynacyjnymi będzie się zajmowała LGD. Przedsięwzięcie to ma charakter innowacyjny, gdyż na obszarze Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy nie funkcjonuje spójny system zapewniający pomoc przedsiębiorcom i rolnikom. Realizacja przedsięwzięcia nie będzie łatwa, gdyż inicjowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarstw rolnych na obszarach wiejskich bardzo często oznacza konieczność zmiany mentalności społeczności lokalnej oraz przełamywania stereotypów. Poprzez operacje realizowane w ramach niniejszego przedsięwzięcia, stopniowo będzie podnoszona świadomość ekonomiczna mieszkańców, bez której nie można planować rozwoju obszarów wiejskich.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Rolnicy, producenci rolno-spożywczy, mali i średni przedsiębiorcy;
✓ Małe i średnie przedsiębiorstwa oraz organizacje zajmujące się doradztwem w zakresie rozwoju obszarów wiejskich;
✓ Mieszkańcy obszaru LGD Dobrze Gminy;
✓ Jednostki samorządu terytorialnego, szkoły i organizacje pozarządowe;
✓ Jednostki i instytucje doradztwa dla obszarów wiejskich.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: 2

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, rzemieślników; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw, rzemieślników.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, producentów rolno-spożywczych, rzemieślników; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, producentów rolno-spożywczych i rzemieślników.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie prowadzenia działalności nierolniczej, nowoczesnych metod prowadzenia gospodarstwa rolnego, kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, uzyskiwania certyfikatów, zawiązywania porozumień producenckich, itp.; ✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki oraz lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym; ✓ Organizacja imprez promujących przedsiębiorców działających na obszarze LGD Dobre Gminy; ✓ Organizacja targów gospodarczych.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1
Współpraca wewnątrzregionalna i międzyregionalna w zakresie tworzenia punktów informacyjno-doradczych dla przedsiębiorców, rzemieślników – pozyskiwanie środków pomocowych, rozwój nowych gałęzi produkcji i usług, modernizacja technologiczna, itp.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1
Informowanie podmiotów lokalnych o dostępnych funduszach pomocowych, wymogach, warunkach uczestnictwa w konkursach.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia II.3.1 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i twórczości rzemieślniczej obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	II. Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost dochodów podmiotów gospodarczych działających na obszarze LGD; ✓ Wzrost liczby produktów lokalnych oferowanych na terenie LGD; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Stały wzrost dochodów obywateli; ✓ Rosnące zainteresowanie inwestorów obszarem LGD; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	II.2. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 20 nowych podmiotów MŚP; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych podmiotów świadczących usługi doradcze dla MŚP; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych zakładów rzemieślniczych; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych produktów lokalnych; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 20 imprez promujących obszar LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 10 targów gospodarczych; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 20 kursów i szkoleń dla MŚP; ✓ Do roku 2015 r. zostanie nawiązana współpraca z zakresu	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Zainteresowanie nowymi produktami lokalnymi wytwarzanymi na obszarze LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców udziałem w imprezach i targach organizowanych na terenie LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

		gospodarki z 5 podmiotami działającymi poza obszarem LGD; ✓ Do roku 2015 powstaną cztery punktu konsultacyjne dla MŚP.		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	✓ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, rzemieślników; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw, rzemieślników.	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców zakładaniem nowych działalności gospodarczych.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	✓ Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, producentów rolno-spożywczych, rzemieślników; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, producentów rolno-spożywczych i rzemieślników.	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców zakładaniem nowych działalności gospodarczych.
Odnowa i rozwój wsi				
Wdrażanie LSR – Małe projekty	✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie prowadzenia działalności nierolniczej, nowoczesnych metod prowadzenia gospodarstwa rolnego, kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, uzyskiwania certyfikatów, zawiązywania porozumień producenckich, itp.; ✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki oraz lokalnym dziedzictwie kulturowym,	Wskaźniki produktu: minimum 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	✓ Zainteresowanie mieszkańców szkoleniami i kursami organizowanymi przez LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami i targami gospodarczymi.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<p>historycznym i przyrodniczym;</p> <p>✓ Organizacja imprez promujących przedsiębiorców działających na obszarze LGD Dobrze Gminy;</p> <p>✓ Organizacja targów gospodarczych.</p>			
Wdrażanie projektów współpracy	<p>Współpraca wewnątrzregionalna i międzyregionalna w zakresie tworzenia punktów informacyjno-doradczych dla przedsiębiorców, rzemieślników – pozyskiwanie środków pomocowych, rozwój nowych gałęzi produkcji i usług, modernizacja technologiczna, itp.</p>	<p>Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja</p>	<p>Dokumentacja w siedzibie LGD</p>	<p>Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi (krajowymi i zagranicznymi).</p>
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	<p>Informowanie podmiotów lokalnych o dostępnych funduszach pomocowych, wymogach, warunkach uczestnictwa w konkursach.</p>	<p>Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja</p>	<p>Dokumentacja w siedzibie LGD</p>	<p>Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.</p>

III. CEL OGÓLNY:

Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

III.1. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę edukacji mieszkańców

III.1.1. Przedsięwzięcia:

Wspieranie akcji mających na celu poprawę edukacji mieszkańców obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Wspieranie akcji mających na celu poprawę edukacji mieszkańców obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Kapitał ludzki jest jedną z najważniejszych stron obszaru, na którym funkcjonuje LGD Dobre Gminy. Mieszkańcy czterech gmin wchodzących w skład LGD Dobre Gminy charakteryzują się aktywnością społeczną i przedsiębiorczością. LGD Dobre Gminy chce podjąć działania na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji mieszkańców obszaru, które przyczynią się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wspierania talentów, poprawy poziomu wykształcenia mieszkańców. Dzięki organizacji szkoleń mieszkańcy będą mieli możliwość zdobycia nowych umiejętności i kwalifikacji. Innowacyjność tego przedsięwzięcia przejawia się we wzmacnianiu umiejętności i kompetencji mieszkańców obszaru LGD Dobre Gminy w połączeniu z działaniami integrującymi. Przedsięwzięcie zostanie poprzedzone badaniami w kierunku potrzeb w zakresie edukacji zgłaszanych przez mieszkańców czterech gmin. Na podstawie badań zostaną podjęte odpowiednie działania będące odpowiedzią na konkretne zapotrzebowanie.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Dzieci i młodzież;
✓ Osoby w wieku powyżej 45 lat;
✓ Rolnicy;
✓ Osoby planujące rozpocząć działalność gospodarczą;
✓ Pozostali mieszkańcy LGD Dobre Gminy.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi doradcze dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą;
✓ Usługi doradcze związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 3
<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi doradcze dla rolników;
✓ Usługi doradcze dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą;
✓ Usługi doradcze związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Budowa i modernizacja obiektów pełniących funkcje kulturalne i edukacyjne;

✓ Wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne i edukacyjne.
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 3
✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców LGD Dobre Gminy;
✓ Wspieranie lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego;
✓ Kulturowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju edukacji;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju edukacji.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 3
✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju edukacji mieszkańców obszaru LGD;
✓ Badania potrzeb edukacyjnych mieszkańców obszaru LGD;
✓ Szkolenia lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia III.1.1 Wspieranie akcji mających na celu poprawę edukacji mieszkańców obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	III. Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych; ✓ Wzrost ilości podmiotów gospodarczych działających na terenie LGD; ✓ Poprawa estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Stały wzrost dochodów mieszkańców obszaru działania LGD; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	III.1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę edukacji mieszkańców	Wskaźniki rezultatu: ✓ do roku 2015 powstanie około 10 firm doradczych; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zmodernizowanych ok. 6 obiektów pełniących funkcje kulturalne i edukacyjne; ✓ Do roku 2015 r. zorganizowanych zostanie około 50 kursów i szkoleń dla rolników oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą; ✓ Do roku 2015 r. zorganizowanych zostanie około 50 kursów i szkoleń dla mieszkańców obszaru działania LGD; ✓ Do 2015 r. około 500 osób - uczestników działań edukacyjnych; ✓ Do roku 2015 wspartych zostanie około 10 zespołów ludowych	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Zainteresowanie nowymi produktami lokalnymi wytwarzanymi na obszarze LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców udziałem w szkoleniach i kursach organizowanych na terenie LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

		<p>działających na terenie LGD;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do roku 2015 wspartych zostanie około 20 twórców ludowych mieszkających na terenie LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie nawiązana współpraca z zakresu edukacji i kultury z 5 podmiotami działającymi poza obszarem LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostaną wykonane dwie analizy obszaru działania LGD dotyczące edukacji i kultury; ✓ Do roku 2015 zostanie zorganizowanych 10 kursów i szkoleń dla lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi doradcze dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą; ✓ Usługi doradcze związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców ofertą doradczą LGD.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi doradcze dla rolników; ✓ Usługi doradcze dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą; ✓ Usługi doradcze związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych. 	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców ofertą doradczą LGD.
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa i modernizacja obiektów pełniących funkcje kulturalne i edukacyjne; ✓ Wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne i edukacyjne. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Sprawne i terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych skierowanych dla mieszkańców LGD Dobre Gminy; ✓ Wspieranie lokalnej twórczości ludowej, 	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<p>kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego;</p> <p>✓ Kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła.</p>			
Wdrażanie projektów współpracy	<p>✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju edukacji;</p> <p>✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie rozwoju edukacji.</p>	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi.
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	<p>✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju edukacji mieszkańców obszaru LGD;</p> <p>✓ Badania potrzeb edukacyjnych mieszkańców obszaru LGD;</p> <p>✓ Szkolenia lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR.</p>	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	<p>✓ Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD;</p> <p>✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami organizowanymi LGD;</p> <p>✓ Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.</p>

III. CEL OGÓLNY:

Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

III.2. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Wspieranie działalności kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej

III.2.1. Przedsięwzięcia:

Wspieranie działań z zakresu kultury, sportu i rekreacji obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Wspieranie działań z zakresu kultury, sportu i rekreacji obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Niniejsze przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zidentyfikowaną lukę w ofercie dostępnej dla mieszkańców obszaru, na którym funkcjonuje Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy. Rozwinięcie oraz zróżnicowanie i wypromowanie oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców, może stanowić także pewien magnes dla odwiedzających i turystów. Realizacja tego przedsięwzięcia ma się przyczynić do zaktywizowania społeczności lokalnej LGD w przekuwaniu potencjału regionu (przyrodniczego, kulturalnego, historycznego) na zróżnicowaną ofertę spędzania wolnego czasu, integrującą jego mieszkańców i propagującą jego tradycje, kulturę, sztukę, itp. Zawiera także poprawę stanu przestrzeni publicznej na obszarze LGD. Podejście innowacyjne wiąże się w tym przypadku z budową różnorodnej oferty na niespotykaną dotychczas na obszarze LGD skalę. Ponadto działanie to zakłada oprócz zaspokojenia potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych mieszkańców LGD, poprzez oparcie na walorach przyrodniczych, kulturowych i historycznych, także wzmacnianie tożsamości lokalnej, kultywowanie unikalnych, a narażonych na zapomnienie wartości regionu.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Mieszkańcy obszaru LGD;
✓ Odwiedzający i turyści.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: 0
-
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 5
<ul style="list-style-type: none">
✓ Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe lub służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury;
✓ Budowa, remont lub przebudowa małej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji sportowych lub społeczno-kulturalnych;
✓ Remont świetlic wiejskich i ich wyposażenie;
✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej;

✓ Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej.
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie animacji kulturalnej, itp.;
✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych na obszarze realizacji LSR Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy;
✓ Rozwój aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego oraz kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów;
✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie kultury i sportu;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie kultury i sportu.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
✓ Informowanie o obszarze działania LGD oraz LSR;
✓ Szkolenia lokalnych liderów;
✓ Animowanie społeczności lokalnych;
✓ Wydarzenia o charakterze promocyjnym związane z obszarem działania Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia III.2.1 Wspieranie działań z zakresu kultury, sportu i rekreacji obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	III. Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost ilości grup społecznych działających rozwoju kultury; ✓ Wzrost ilości osób zaangażowanych w kultywowanie tradycji i kultury; ✓ Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców LGD Dobre Gminy; ✓ Poprawa estetyki przestrzeni publicznej; ✓ Wzrost ilości imprez kulturalnych i sportowych propagujących folklor, tradycje i obrzędy.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	Sprzyjające warunki do budowania wspólnoty lokalnej.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	III.2. Wspieranie działalności kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych obiektów pełniących funkcje kulturalne; ✓ Do roku 2015 r. powstanie ok. 10 nowych obiektów małej infrastruktury; ✓ Do 2015 r. około 500 osób - uczestników działań edukacyjnych; ✓ Do 2015 r. około 10 zorganizowanych wydarzeń ponadgminnych upowszechniających lokalne tradycje, obrzędy, twórczość; ✓ Do 2015 r. około 20 akcji promujących tradycyjne zawody i rzemiosła, lokalną twórczość; ✓ Do roku 2015 r. zorganizowanych zostanie około 20 kursów i szkoleń dla mieszkańców obszaru	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy.	✓ Zainteresowanie mieszkańców udziałem w imprezach i targach organizowanych na terenie; ✓ Zainteresowanie różnorodnymi formami propagowania odmienności obszaru LGD.

		<p>działania LGD;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 20 imprez promujących obszar LGD; ✓ do roku 2015 wspartych zostanie około 10 zespołów ludowych działających na terenie LGD; ✓ do roku 2015 wspartych zostanie około 20 twórców ludowych mieszkających na terenie LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie nawiązana współpraca z zakresem edukacji i kultury z 5 podmiotami działającymi poza obszarem LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostaną wykonane dwie analizy obszaru działania LGD dotyczące kultury, sportu i rekreacji; ✓ Do roku 2015 zostanie zorganizowanych 10 kursów i szkoleń dla lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej				
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw				
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe lub służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury; ✓ Budowa, remont lub przebudowa małej 	Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sprawne i terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej – w przypadku operacji o charakterze inwestycyjnym; ✓ Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<p>infrastruktury związanej z rozwojem funkcji sportowych lub społeczno-kulturalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Remont świetlic wiejskich i ich wyposażenie; ✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej; ✓ Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej. 			samorządowym i niepublicznym.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie animacji kulturalnej, itp.; ✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych na obszarze realizacji LSR Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy; ✓ Rozwój aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego oraz kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów; ✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym. 	Wskaźniki produktu: minimum 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami organizowanymi LGD.
Wdrażanie projektów współpracy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie kultury i sportu; ✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie kultury i sportu. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi.
Funkcjonowanie lokalnej grupy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informowanie o obszarze działania LGD oraz LSR; 	Wskaźniki produktu: Minimum 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych,

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

<p>działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja</p>	<p>✓ Szkolenia lokalnych liderów; ✓ Animowanie społeczności lokalnych; ✓ Wydarzenia o charakterze promocyjnym związane z obszarem działania Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.</p>			<p>społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.</p>
---	---	--	--	---

IV. CEL OGÓLNY:

Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy

IV.1. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Podnoszenie świadomości ekologicznej

IV.1.1. Przedsięwzięcia:

Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
<p>Na terenie Lokalnej Grupy Działania Dobrze Gminy występują obszary przyrodnicze o unikalnych walorach środowiskowych. Do najważniejszych należą:</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Obszar NATURA 2000 obejmujący Doliną Dolnej odry;
✓ Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry;
✓ Rezerwat faunistyczny „Kurowskie Błota”;
✓ Rezerwat florystyczny „Kanał Kwiatowy”;
✓ Rezerwat krajobrazowy „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”;
✓ Rezerwat Świdwie. <p>Zachowanie tego dziedzictwa będzie w przyszłości stanowić o atrakcyjności turystycznej regionu. Proces ten wymaga jednak kształtowania świadomości ekologicznej mieszkańców. To od nich bowiem w największym stopniu zależy stan środowiska naturalnego. Potrzebne są działania z zakresu kształtowania odpowiedzialności za środowisko naturalne, wdrażanie systemów segregacji odpadów u źródła, upowszechniania metod zmniejszania ilości i objętości produkowanych odpadów, propagowania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, czy też prowadzenia kampanii i akcji edukacyjnych wśród różnych grup społecznych (uczniowie, osoby starsze, rolnicy, przedsiębiorcy, itp.). Zmiana sposobu myślenia mieszkańców odnośnie korzystania ze środowiska oraz wytworzenie poczucia odpowiedzialności za otaczającą przyrodę będzie wyzwaniem dla wielu podmiotów lokalnych. W ten sposób przedsięwzięcie uzyska charakter zintegrowany, prowadzony przez jednostki samorządu terytorialnego, szkoły, domy kultury, organizacje pozarządowe i rady sołeckie.</p>
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Mieszkańcy – dzieci i młodzież, osoby dorosłe, nauczyciele, przedsiębiorcy, członkowie grup nieformalnych;
✓ Szkoły, organizacje pozarządowe, parafie;
✓ Samorządy lokalne.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: minimum 6

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem wykorzystujące produkty wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych kwalifikujących się jako żywność wysokiej jakości; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości lub starających się o certyfikaty.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 6
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem wykorzystujące produkty wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych kwalifikujących się jako żywność wysokiej jakości; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości lub starających się o certyfikaty.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 1
Uruchomienie centrów promocji zdrowej żywności i zdrowego stylu życia z lokalnymi produktami spożywczymi - budowa, przebudowa, remont, wyposażenie obiektów.
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 5
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000; ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie prowadzenia gospodarstwa ekologicznego, kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, prowadzenia działalności, uzyskiwania certyfikatów, zawiązywania porozumień producenckich, itp.; ✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki oraz lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym; ✓ Rozwój aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez promocję lokalnej produkcji żywności wysokiej jakości z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego; ✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych promujących żywność ekologiczną i zdrowy styl życia.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca wewnątrzregionalna i międzyregionalna w zakresie tworzenia i wspierania sieci

<p>gospodarstw ekologicznych – wspólna promocja, poszukiwanie rynków; zbytu, tworzenie jednolitych punktów sprzedaży, itp.;</p> <ul style="list-style-type: none">
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie zbytu produktów lokalnych.
<p>4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 7</p>
<ul style="list-style-type: none">
✓ Informowanie o walorach przyrodniczych obszaru LGD;
✓ Organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD;
✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie ochrony środowiska – segregacja odpadów, zmniejszanie ilości i objętości wytwarzanych odpadów, zmiana negatywnych przyzwyczajeń, poczuci odpowiedzialności pokoleniowej za stan środowiska naturalnego, itp.;
✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie ochrony środowiska na terenie LGD;
✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego;
✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie produkcji żywności ekologicznej na terenie LGD;
✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie produkcji żywności ekologicznej.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia IV.1.1 Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	IV. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	<p>Wskaźniki oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost ilości gospodarstw rolnych uzyskujących dodatkowe dochody z produkcji żywności ekologicznej; ✓ Wzrost liczby podmiotów gospodarczych świadczących usługi na rzecz producentów żywności ekologicznej – handel hurtowy i detaliczny, magazynowanie, promocja i poszukiwanie rynków zbytu; ✓ Wzrost liczby akcji promocyjnych dotyczących centrum produkcji żywności ekologicznej na terenie LGD; ✓ Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych; ✓ Spadek bezrobocia na obszarze działania LGD. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stały wzrost dochodów mieszkańców obszaru działania LGD; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	IV.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do roku 2015 r. ok. 30 gospodarstw rolnych prowadzących produkcję żywności ekologicznej potwierdzoną odpowiednimi certyfikatami; ✓ Do roku 2015 r. ok. 2 podmioty gospodarcze świadczące usługi dla producentów żywności ekologicznej; ✓ Do 2015 r. ok. 2 punkty sprzedaży żywności wysokiej jakości na 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie nowymi produktami lokalnymi wytwarzanymi na obszarze LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców udziałem w imprezach i targach organizowanych na terenie LGD.

		<p>terenie LGD;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Do 2015 r. ok. 20 gospodarstw agroturystycznych oferujących wyżywienie oparte na produktach pochodzących od producentów żywności ekologicznej; ✓ Do 2015 r. ok. 1 organizacja zrzeszająca producentów żywności wysokiej jakości lub gospodarstwa agroturystyczne oferujące taką żywność; ✓ Do roku 2015 r. zorganizowanych zostanie około 50 kursów i szkoleń dla mieszkańców obszaru działania LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie zorganizowanych ok. 20 imprez promujących obszar LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostanie nawiązana współpraca z 5 podmiotami działającymi poza obszarem LGD; ✓ Do roku 2015 r. zostaną wykonane dwie analizy obszaru działania LGD dotyczące ekologii; ✓ Do roku 2015 zostanie zorganizowanych 10 kursów i szkoleń dla lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR. 		
Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem wykorzystujące produkty wysokiej jakości; 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami organizowanymi LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych kwalifikujących się jako żywność wysokiej jakości; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości lub starających się o certyfikaty. 			
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw ekologicznych; ✓ Sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów wysokiej jakości; ✓ Usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem wykorzystujące produkty wysokiej jakości; ✓ Przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych kwalifikujących się jako żywność wysokiej jakości; ✓ Magazynowanie lub przechowywanie produktów wysokiej jakości; ✓ Rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla gospodarstw produkujących żywność wysokiej jakości lub starających się o certyfikaty. 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami organizowanymi LGD.
Odnowa i rozwój wsi	Uruchomienie centrów promocji zdrowej żywności i zdrowego stylu życia z lokalnymi produktami spożywczymi - budowa, przebudowa, remont, wyposażenie obiektów.	Wskaźniki produktu: minimum 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000; ✓ Organizacja kursów, szkoleń, wizyt 	Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie mieszkańców ofertą szkoleniową LGD; ✓ Zainteresowanie mieszkańców imprezami organizowanymi LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<p>studyjnych i innych działań edukacyjnych w zakresie prowadzenia gospodarstwa ekologicznego, kreowania rynku zbytu, promocji, pozyskiwania klientów, prowadzenia działalności, uzyskiwania certyfikatów, zawiązywania porozumień producenckich, itp.;</p> <p>✓ Rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach i produktach rolnych i leśnych, tradycyjnych sektorach gospodarki oraz lokalnym dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym;</p> <p>✓ Rozwój aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez promocję lokalnej produkcji żywności wysokiej jakości z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego;</p> <p>✓ Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych promujących żywność ekologiczną i zdrowy styl życia.</p>			
Wdrażanie projektów współpracy	<p>✓ Współpraca wewnątrzregionalna i międzyregionalna w zakresie tworzenia i wspierania sieci gospodarstw ekologicznych – wspólna promocja, poszukiwanie rynków; zbytu, tworzenie jednolitych punktów sprzedaży, itp.;</p> <p>✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie zbytu produktów lokalnych.</p>	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi.
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie	<p>✓ Informowanie o walorach przyrodniczych obszaru LGD;</p> <p>✓ Organizacja i udział w wydarzeniach o</p>	Wskaźniki produktu: Minimum 7 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych,

<p>umiejętności i aktywizacja</p>	<p>charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie ochrony środowiska – segregacja odpadów, zmniejszanie ilości i objętości wytwarzanych odpadów, zmiana negatywnych przyzwyczajeń, poczuci odpowiedzialności pokoleniowej za stan środowiska naturalnego, itp.; ✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie ochrony środowiska na terenie LGD; ✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego; ✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie produkcji żywności ekologicznej na terenie LGD; ✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie produkcji żywności ekologicznej. 			<p>gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.</p>
--	--	--	--	--

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

IV. CEL OGÓLNY:

Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy

IV.2. CEL SZCZEGÓŁOWY:

Rewitalizacja i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru

IV.2.1. Przedsięwzięcia:

Wspieranie działań mających na celu ochronę walorów przyrodniczych obszaru LGD

Karta przedsięwzięcia:

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Wspieranie działań mających na celu ochronę walorów przyrodniczych obszaru LGD
2. Uzasadnienie:
Ochrona bogatych walorów przyrodniczych obszaru lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy wymaga wielu inwestycji. W największym zakresie odpowiedzialne za nie są władze samorządowe dysponujące odpowiednimi środkami finansowymi oraz podmioty indywidualne (gospodarstwa domowe, rolne, przedsiębiorstwa, itp.). LGD chce inicjować i wspierać działania służące ochronie lokalnych zasobów środowiskowych poprzez angażowanie własnego potencjału do takich operacji jak: wykonywanie niezbędnych analiz środowiskowych, dokumentacji technicznej dla inwestycji służących ochronie środowiska, wdrażania programów racjonalizacji zużycia wody i energii, propagowania przydomowych oczyszczalni ścieków i źródeł energii odnawialnej, upowszechniania systemu segregacji odpadów, likwidacji dzikich wysypisk śmieci, ochrona i oznakowanie miejsc występowania cennej fauny i flory, tworzenie ścieżek dydaktycznych i przyrodniczych, produkcja filmów promocyjnych i edukacyjnych, inwentaryzacja obszarów cennych przyrodniczo, itp. Działania z zakresu wdrażania przydomowych oczyszczalni ścieków, czy też odnawialnych źródeł energii mają na tym terenie charakter innowacyjny, gdyż podobne inwestycje są rzadkością. Propagowanie powyższych działań przyczyni się do zachowania stanu środowiska naturalnego, a w dłuższym okresie czasu do znacznych oszczędności finansowych. Ponadto te technologie, które wykorzystują do wytwarzania energii biomasę, mogą stać się dodatkowym dochodem dla rolnictwa.
3. Grupy docelowe beneficjentów:
<ul style="list-style-type: none">
✓ Jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty publiczne oraz pozarządowe;
✓ Przedsiębiorstwa;
✓ Rolnicy, producenci produktów rolno-spożywczych, gospodarstwa agroturystyczne;
✓ Organizacje pozarządowe, szkoły, parafie.
4. Lista rekomendowanych operacji:
4.1 W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa przyczyniające się do ochrony środowiska oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów;

<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi dla ludności przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów;
✓ Roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne z zakresu ochrony środowiska, w tym wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;
✓ Wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy.
4.2 W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – szacunkowa liczba operacji: minimum 4
<ul style="list-style-type: none">
✓ Usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa przyczyniające się do ochrony środowiska oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów;
✓ Usługi dla ludności przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów;
✓ Roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne z zakresu ochrony środowiska, w tym wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;
✓ Wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy.
4.3 W ramach „Odnowa i rozwój wsi” – szacunkowa liczba operacji: minimum 5
<ul style="list-style-type: none">
✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej zmierzające do poprawy warunków środowiskowych;
✓ Budowa, przebudowa, remonty lub wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego;
✓ Budowa ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, parków ekologicznych, oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo;
✓ Tworzenie dokumentacji technicznej dla inwestycji służących ochronie środowiska;
✓ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, źródeł energii odnawialnej.
4.4 W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Organizacja imprez promujących walory przyrodnicze obszaru LGD Dobre Gminy;
✓ Druk publikacji, folderów i innych materiałów promujących walory przyrodnicze obszaru LGD.
4.5 W ramach „Wdrażanie projektów współpracy” – szacunkowa liczba operacji: minimum 2
<ul style="list-style-type: none">
✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju ochrony środowiska;
✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie ochrony środowiska.
4.6 W ramach „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” – szacunkowa liczba operacji: minimum 3
<ul style="list-style-type: none">
✓ Informowanie o nowych technologiach służących ochronie środowiska, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii;
✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w dla inwestycji z zakresu ochrony środowiska;
✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie wykorzystywania przydomowych oczyszczalni ścieków, odnawialnych źródeł energii.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia IV.2.1 Wspieranie działań mających na celu ochronę walorów przyrodniczych obszaru LGD

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny realizowany przez przedsięwzięcie	IV. Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy	Wskaźniki oddziaływania: ✓ Wzrost liczby nowych miejsc pracy. ✓ Wzrost wiedzy społeczności lokalnej na temat technologii służących ochronie środowiska; ✓ Powszechne stosowanie technologii ochrony środowiska; ✓ Oszczędności finansowe instytucji publicznych i gospodarstw; ✓ Intensyfikacja ochrony terenów cennych przyrodniczo; ✓ Ochrona wód, powietrza i gleb.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Stały wzrost dochodów obywateli; ✓ Rosnące zainteresowanie turystów obszarem LGD; ✓ Popyt na turystykę wiejską, agroturystykę; ✓ Dobra koniunktura gospodarcza.
Cele szczegółowe realizowane przez przedsięwzięcie	IV.2. Rewitalizacja i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru	Wskaźniki rezultatu: ✓ Do 2015 r. ok. 20 podmiotów publicznych, przedsiębiorstw lub gospodarstw rolnych stosujących technologie wykorzystujące odnawialne źródła energii lub przydomowe oczyszczalnie ścieków; ✓ Do 2015 r. ok. 10 gospodarstw rolnych prowadzących uprawy roślin energetycznych; ✓ Do 2015 r. ok. 5 kampanii informacyjnych na temat stosowania technologii służących ochronie środowiska ; ✓ Do 2015 r. ok. 2 ścieżek przyrodniczych lub edukacyjnych na obszarze LGD; ✓ Do 2015 r. ok. 7 dokumentacji technicznych dla inwestycji służących ochronie środowiska.	✓ Dane GUS; ✓ Dane JST z terenu LGD; ✓ Dane LGD Dobre Gminy; ✓ Sprawozdania podmiotów gospodarczych	✓ Dostępność technologii i jej zastosowania w gospodarstwach rolnych i mikroprzedsiębiorstwach; ✓ Zainteresowanie mieszkańców technologiami ochrony środowiska; ✓ Warunki przyrodnicze determinujące opłacalność wykorzystania określonych rodzajów energii odnawialnej (wiatrowej, geotermalnej, słonecznej, bioenergii, itp.).

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

Działania PROW				
Różnicowanie działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów; ✓ Usługi dla ludności przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów; ✓ Roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne z zakresu ochrony środowiska, w tym wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; ✓ Wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy. 	Wskaźniki produktu: minimum 4 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działań w zakresie ochrony środowiska.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów; ✓ Usługi dla ludności przyczyniające się do ochrony środowiska - oszczędnego zużycia energii oraz wykorzystania nowych technologii, przydomowych oczyszczalni ścieków, segregacji i recyklingu odpadów; ✓ Roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne z zakresu ochrony środowiska, w tym wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; ✓ Wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy. 	Wskaźniki produktu: minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działań w zakresie ochrony środowiska.
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej zmierzające do poprawy warunków środowiskowych; 	Wskaźniki produktu: minimum 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	✓ Sprawne i terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY

NA LATA 2009-2015

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa, przebudowa, remonty lub wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego; ✓ Budowa ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, parków ekologicznych, oznakowanie miejsc cennych przyrodniczo; ✓ Tworzenie dokumentacji technicznej dla inwestycji służących ochronie środowiska; ✓ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, źródeł energii odnawialnej. 			<p>w przypadku operacji o charakterze inwestycyjnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem samorządowym i niepublicznym.
Wdrażanie LSR – Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja imprez promujących walory przyrodnicze obszaru LGD Dobre Gminy; ✓ Druk publikacji, folderów i innych materiałów promujących walory przyrodnicze obszaru LGD. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w realizacji imprez i targów.
Wdrażanie projektów współpracy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca międzyregionalna w zakresie rozwoju ochrony środowiska; ✓ Współpraca międzynarodowa w zakresie ochrony środowiska. 	Wskaźniki produktu: minimum 2 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi (krajowymi i zagranicznymi) w zakresie ochrony środowiska.
Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informowanie o nowych technologiach służących ochronie środowiska, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii; ✓ Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w dla inwestycji z zakresu ochrony środowiska; ✓ Animowanie społeczności lokalnych w zakresie wykorzystywania przydomowych oczyszczalni ścieków, odnawialnych źródeł energii. 	Wskaźniki produktu: minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Zaangażowanie partnerów (samorządowych, społecznych, gospodarczych) i społeczności lokalnej w proces funkcjonowania LGD.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA DOBRA GMINY
NA LATA 2009-2015

VI. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

Do priorytetowych celów Lokalnej Grupy działania Dobre Gminy należą:

- 1) **Poprawa infrastruktury oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.**
- 2) **Rozwój gospodarczy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.**
- 3) **Rozwój zasobów ludzkich obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.**
- 4) **Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy.**

Cele niniejsze są spójne ze specyfiką obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy i wykorzystują najważniejsze atuty regionu, zidentyfikowane w analizie SWOT oraz podczas dyskusji nad kształtem Lokalnej Strategii Rozwoju. Każdy z celów zawiera treści dotyczące innej specyficznej cechy obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy, jednocześnie ukazując spójność wewnętrzną regionu, gdyż każdy z nich w takim samym stopniu dotyczy wszystkich gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy. Gminy tworzące LGD łączą wspólne tradycje obejmujące lokalne rękodzielnictwo, święta i obyczaje typowe dla tego terenu. Równie istotne jest środowisko naturalne obejmujące obszar NATURY 2000 Doliny Dolnej Odry, Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry, Rezerwat faunistyczny „Kurowskie Błota”, Rezerwat florystyczny „Kanał Kwiatowy”, Rezerwat krajobrazowy „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”, Rezerwat Świdwie. Znaczącym mankamentem wszystkich gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy jest niewystarczająca infrastruktura turystyczna co w znaczny sposób ogranicza zwiększenie ruchu turystycznego. Równie niewiele jest podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w sektorze hotelarsko-gastronomicznym. Główne działania będą zmierzały w kierunku rozwoju turystyki a w szczególności w kierunku rozbudowy i poprawy stanu infrastruktury turystycznej. Jednym z istotnych kierunków działań Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy jest zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska naturalnego. Działania te są nie tylko prawnym i moralnym zobowiązaniem przedstawicieli LGD oraz mieszkańców gmin, ale także jednym ze środków do realizacji celów w dziedzinie rozwoju turystyki i przedsiębiorczości. Tylko czyste środowisko jest w stanie zachęcić turystów do odwiedzin, a

także przyciągnąć na obszar Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy inwestorów. Ochrona środowiska w przypadku działań podejmowanych przez Lokalną Grupę Działania Dobre Gminy oznaczać będzie także koordynację pozyskiwania pieniędzy na działania służące poprawie czystości powietrza atmosferycznego oraz wód i gleb. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia konkurencyjności działalności rolniczej i pozarolniczej na obszarze Lokalnej Grupy Działania Dobre Gminy powinny skupiać się na zwiększeniu liczby podmiotów gospodarczych oraz zmniejszeniu bezrobocia na obszarze LGD. Bezrobocie będzie można zlikwidować poprzez różnicowanie działalności rolniczej w kierunku usług turystycznych oraz pomocy w prowadzeniu gospodarstw agroturystycznych. Celem bezpośrednio związanym z przedsięwzięciami dotyczącymi przedsiębiorczości jest wyzwanie dotyczące aktywizacji i integracji społecznej.

VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych przez LGD – „Dobre Gminy”, dotyczyć będzie:

- 1) bezpośrednich powiązań między celami wyznaczonymi w trakcie tworzenia LSR,
- 2) bezpośrednich związków między podmiotami i liderami lokalnymi uczestniczącymi w tworzeniu strategii,
- 3) wykorzystaniu charakterystycznych dla obszaru LGD – „Dobre Gminy”, zasobów lokalnych, i dziedzictwa kulturalno-przyrodniczego.

Wszystkie cele zawarte w LSR są ze sobą powiązane. Dzięki czemu mogą oddziaływać na siebie. W ten sposób powodzenie każdego jednego z celów pozwala na osiągnięcie sukcesu w osiągnięciu pozostałych celów.

Poprawa infrastruktury ma bezpośredni wpływ na lepszą komunikację pomiędzy poszczególnymi gminami na którym działa LGD - Dobre Gminy. Pozwoli to jednocześnie na lepsze przemieszczanie się turystów na tym obszarze. Niewątpliwie dla rozwoju właściwej komunikacji konieczne jest wspieranie rozwoju nowoczesnych systemów przepływu informacji. Nie tylko bezpieczne drogi są potrzebne do przekazania niezbędnych informacji o zasobach, jakimi dysponuje LGD. Ważne jest, aby potencjalny turysta a także mieszkańiec gmin, na którym działa LGD miał dostęp do informacji na temat możliwości jakimi dysponuje LGD.

Poprawa systemu komunikacyjnego pozwoli na zwiększenie rozwoju gospodarczego szczególnie terenów zaniedbanych pod tym względem. Zwiększy zainteresowanie potencjalnych inwestorów w inwestowanie w te tereny zwiększając jednocześnie ich atrakcyjność. Wzrost rozwoju gospodarczego przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia na terenach zagrożonych. Ponadto dzięki lepszemu skomunikowaniu będą lepiej wykorzystane tereny turystyczne obszaru LGD–Dobre Gminy.

Rozwój turystyki i agroturystyki zależy w dużej mierze od zaangażowania społeczności lokalnych w zróżnicowanych formach ich działalności a więc rozwoju przedsiębiorczości. Istotne jest to, że znaczna część obszaru, na której działa LGD – „Dobre Gminy” to obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczych i klimatycznych, zwarte obszary tereny leśne i akweny wodne sprzyjają rozwojowi turystyki. Równocześnie rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich nie będzie stanowił zagrożenia dla naturalnego środowiska, którego zasoby są jednym z największych atutów tego terenu.

Jednocześnie dzięki wspólnym działaniom podjętych przez miejscową ludność, Stowarzyszenie LGD - „Dobre Gminy” i jednostki samorządowe, na rzecz ochrony środowiska i zachowanie jego w jak najlepszej kondycji, spowoduje wzrost liczby turystów, którzy będąc zachęceni możliwością spędzenia wolnego czasu w miejscach nieskażonych wśród czystych lasów i wód, z przyjemnością przyjadą do gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy.

Tereny, na którym działa LGD – „Dobre Gminy”, to teren, na którym można uprawiać wiele aktywnych form sportu i rekreacji szczególnie powiązanych z wodą i turystyką rowerową. Dlatego niezbędne jest dostosowanie terenów szczególnie atrakcyjnych turystycznie do potrzeb turystów poprzez budowę ścieżek rowerowych i konnych oraz budowę przystani wodnych.

Poprzez opisane wcześniej działania jest możliwy rozwój zasobów ludzkich. Wzrost zainteresowania obszarem działania Stowarzyszenia LGD Dobre Gminy spowoduje wzrost liczby miejsc pracy, co jednocześnie oddali widmo wykluczenia społecznego. Dobry przykład sąsiada, który dzięki zaangażowaniu się w prace na rzecz poprawy warunków bytowych, pozwoli na zaktywizowanie innych. Rozwój infrastruktury komunalnej oraz infrastruktury ochrony środowiska będzie sprzyjał rozwojowi ruchu turystycznego a co za tym idzie napływu turystów.

Niezbędnym będzie stworzenie dla niego zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty kulturalnej. W stworzenie tej oferty muszą być zaangażowane wszystkie podmioty działające na obszarze LGD Dobre Gminy, gdyż będzie miało to wymierny efekt ekonomiczny dla każdego z nich.

Stworzy to także przesłanki do rozwoju aktywności społecznej. Będzie się ona przejawiać na zróżnicowaniu oferty turystycznej, kulturalnej oraz rozwoju przedsiębiorczości.

Aby zamierzenia te zostały osiągnięte niezbędne jest umiejętne wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej. Poprzez zauważenie korzyści, jakie za sobą niesie rozwój ruchu turystycznego, społeczność terenu, na którym działa LGD – „Dobre Gminy”, zrozumie konieczność podnoszenia świadomości ekologicznej oraz ochrony zasobów naturalnych terenu, na którym zamieszkuje. Turysta z chęcią przybędzie tam gdzie ma pewność zastania czystego naturalnego środowiska, co jest oczywistym atutem obszaru działania LGD – „Dobre Gminy”.

W działania na rzecz ochrony środowiska zaangażowane byłyby władze poszczególnych gmin, przedstawiciele LGD oraz pozarządowe organizacje ekologiczne, które posiadają niezbędną wiedzę ekspercką. Członkowie LGD pełniliby rolę pośredników lub koordynatorów podejmowanych działań ułatwiając kontakt między władzami gmin a trzecim sektorem, dysponującym odpowiednim zapleczem personalnym, przygotowanym do przedstawienia własnych rozwiązań problemów.

Innym zadaniem, którego mogliby się podjąć członkowie LGD, byłoby podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez promocję zachowań proekologicznych. Oznaczałoby to przede wszystkim organizowanie lokalnych kampanii społecznych - wspólnie z podmiotami gospodarczymi, grupami producenckimi, gospodarstwami agroturystycznymi bądź szkołami. Takie kampanie byłyby skupione wokół konkretnego problemu lub poświęcone jakiemś wydarzeniu.

Ważnym aspektem działania LGD – „Dobre Gminy” jest umiejętne wykorzystanie potencjału ludzkiego z obszaru swojego działania celem integracji tej społeczności. Szczególnie jest to ważne przy ochronie środowiska oraz wypromowaniu produktu regionalnego. Oba zadania związane są z miejscem stanowiącym dziedzictwo przyrodnicze lub kulturowe. Ważne jest, aby rozeznaczyć w zasobach fauny i flory oraz zorientować się w zagrożeniach dla otoczenia naturalnego i sposobu jego neutralizacji. Wypromowanie produktu regionalnego może się odbyć tylko poprzez oparcie się na tradycjach lokalnych i uwarunkowaniach kulturowych. Równie ważne jest rozszerzenie oferty pamiątkarskiej np. wyrobów rękodzielniczych. Ofertą,

która może przyciągnąć turystów jest organizowanie festynów mających na celu promowanie lokalnych tradycji.

Powodzenie realizacji każdego z celów uzależniony jest od jak najszerszego udziału w nich społeczności lokalnej. Liczba osób w nich uczestniczących pozwoli na określenie stopnia jej zintegrowania. Aby to osiągnąć niezbędna jest ścisła współpraca wszystkich podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju lokalnego oraz pełna ich koordynacja.

Rolą LGD będzie wspieranie mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, instytucji samorządowych i innych w korzystaniu ze środków Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Od aktywności partnerów lokalnych zależało będzie osiągnięcie celów LSR oraz rozwój obszaru.

VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Podejście innowacyjne w Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD Dobre Gminy odnosi się do obszaru, którego dotyczy strategia. Za innowacyjne uznaje się działania w ramach konkretnych przedsięwzięć, które będą miały charakter nowości na terenie działania LGD.

Związane są one z rozwojem nowych form działalności dotychczas niewystępujących na obszarze LGD. I tak w przypadku celu rozwój gospodarczy innowacyjność, związana jest z wykorzystaniem produktów lokalnych i tradycyjnego rzemiosła jest ukierunkowanie społeczeństwa na produkcję zdrowej żywności i rozwój rękodzielnictwa np. wikliniarstwa. Działania te zaowocują wzrostem kapitału społecznego.

Przy działaniach związanych z rozwojem przedsiębiorczości, ekologii czy możliwości dostosowania gospodarstw do prowadzenia działalności agroturystycznej niezbędne będzie utworzenie systemu informacji dla rolników, producentów rolno-spożywczych i przedsiębiorców. System będzie musiał udzielać także informacji o nowoczesnych metodach gospodarowania i zarządzania.

Celem integracji społeczeństwa obszaru działania LGD „Dobre Gminy”, zorganizowane będą innowacyjne dla tego obszaru imprezy (festyny, zawody) integrujące środowiska lokalnych twórców, rzemieślników i grup zawodowych.

Prowadzić się będzie szkolenia z wykorzystaniem potencjału własnego mającego na celu integrację międzypokoleniową np. kursy komputerowe, czy rękodzielnictwa, gdzie jedno pokolenie będzie dzieliło się swoim doświadczeniem z drugim pokoleniem wykorzystując swoje umiejętności i wiedzę.

Pozwoli to na wykorzystanie bazy kulturalno-oświatowej oraz „przywrócenia życia” świetlicom wiejskim, gdzie jak dawniej będą spotykać się różne pokolenia zaspokajając swoje potrzeby kulturalne, sportowe – rekreacyjne oraz edukacyjne. Przedstawiciele LGD chcą doprowadzić także do powstania podmiotów ekonomii społecznej, niewystępujących dotychczas na obszarze Lokalnej Grupy.

Z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, rozwoju gospodarczego i poprawy infrastruktury będą się wiązać innowacyjne działania mające na celu poprawę świadomości ekologicznej społeczności, na której działa LGD „Dobre Gminy”. Polegać to będzie na prowadzeniu akcji propagandowych mających na celu informowanie o możliwościach wykorzystania odnawialnych źródeł energii, których wykorzystanie jest marginalne.

W ramach pierwszego celu ogólnego, dotyczącego rozwoju bazy i oferty turystycznej, innowacyjność przedsięwzięć tkwi w podejściu do realizacji zadań. Ich skala, obejmująca 4 gminy wchodzące w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy, zamierzających połączyć zasoby i wysiłki na rzecz rozwoju atrakcyjności i funkcji turystycznych obszaru, wpisując się komplementarnie w ofertę turystyczną województwa zachodniopomorskiego, jest niewspółmiernie duża w stosunku do dotychczasowych działań.

W działaniach mających na celu zwiększenie ruchu turystycznego na obszarze LGD nie zapomina się jednocześnie o pewnej skończonej „pojemności” środowiska, której naruszenie byłoby po pierwsze sprzeczne z zasadami zrównoważonego rozwoju, po drugie – paradoksalnie obniżałoby zainteresowanie największej grupy potencjalnych klientów – szukających spokoju i odpoczynku mieszkańców miast.

Innowacyjny charakter przedsięwzięć przejawia się również w założeniu, że pomysły na wykreowanie produktów lokalnych nie będą się zawężały do produktów, które przywykliśmy identyfikować jako lokalne – czyli produkty spożywcze, ale będą także obejmowały i inne zasoby lokalne obszaru LGD. By przeciwdziałać nieefektywności wynikającej z rozproszenia działań, zakłada się, że przedsięwzięcia będą polegały na przejściu pełnej ścieżki od organizacji konkursów celem „wytworzenia” produktu lokalnego, poprzez pomoc w jego odpowiedniemu wypromowaniu i wreszcie rozwoju działalności.

Innowacyjność przedsięwzięć niniejszego celu polega również na wykorzystaniu nowoczesnych technologii w akcji informacyjno-promocyjnej, umożliwiających np. rezerwację miejsc noclegowych, biletów wstępu na imprezy czy nawet zaplanowanie i zorganizowanie wolnego czasu odwiedzających i turystów za pośrednictwem Internetu. Ponadto nacisk zostanie przeniesiony z dotychczasowego rozproszonego działania promocyjno-informacyjnego poszczególnych gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy na wspólną, wykorzystującą różne narzędzia, akcję promocyjno-informacyjną.

Innowacyjność w drugim celu ogólnym, dotyczącym aktywizacji i integracji społecznej, przejawia się w przekuwaniu silnej tożsamości mieszkańców obszaru LGD w czynnik integrujący mieszkańców i budujący charakterystyczną odrębność obszaru. Zintegrowany charakter przedsięwzięcia dotyczy połączenia zasobów instytucjonalnych, publicznych z oddolnymi inicjatywami mieszkańców.

IX. Procedura wyboru operacji przez LGD w ramach działania

„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, w tym przyjęte przez LGD kryteria lokalne wraz z opisem procedury ich zmian

W ramach realizacji LSR, po zatwierdzeniu jej przez samorząd województwa, LGD wybiera projekty do realizacji w ramach środków przyznanych na realizację strategii. Pracownicy LGD pomagają wnioskodawcom w przygotowaniu projektów. Wnioski te mogą dotyczyć projektów kwalifikujących się do udzielenia pomocy w ramach działań osi 3 -Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej:

- a) Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- b) Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
- c) Odnowa i rozwój wsi,

oraz innych projektów zwanych dalej „małymi projektami”, które niekwalifikują się do wsparcia w ramach działań Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi, tj. poprawy jakości życia lub większego zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarze działania LGD.

I.

Procedura składania wniosków aplikacyjnych o wsparcie w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”

1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się:

- a) osobiście bezpośrednio w siedzibie LGD,
- b) za pomocą poczty kurierskiej lub
- c) przesyłką poleconą.

2. Termin złożenia wniosku uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem wniosek: złożono osobiście bezpośrednio w siedzibie LGD, nadano przesyłką kurierską – w przypadku złożenia wniosku za pomocą poczty kurierskiej albo nadano w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego – w przypadku złożenia wniosku przesyłką poleconą.
3. Z chwilą złożenia wniosku o przyznanie pomocy, LGD wydaje potwierdzenie jego złożenia, zawierające datę i godzinę wpływu wniosku, opatrzone pieczęcią LGD oraz podpisane przez osobę przyjmującą ten wniosek – zgodnie z Załącznikiem nr 1 do niniejszej strategii.
4. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy został złożony po terminie lub nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach, lub nie dołączono do niego, co najmniej jednego z dokumentów, których niedołączenie skutkuje nieprzyznaniem pomocy, LGD przekazuje niezwłocznie ten wniosek właściwemu organowi samorządu województwa.
5. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, LGD przekazuje niezwłocznie ten wniosek właściwemu organowi samorządu województwa.
6. Właściwy organ samorządu województwa udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości informacji o konkursie.
7. Formularz wniosku o przyznanie pomocy zawiera wykaz dokumentów, które powinny być dołączone do wniosku, z wyraźnym zaznaczeniem tych dokumentów, których niedołączenie skutkuje nieprzyznaniem pomocy oraz wzory oświadczeń.
8. Wnioskodawca informuje LGD i właściwy organ samorządu województwa o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy, niezwłocznie po ich zaistnieniu.
9. LGD dokonuje wyboru operacji na podstawie kryteriów określonych w LSR, w terminie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy.
10. LGD sporządza listę wybranych operacji ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów, o których mowa w pkt 9.

11. LGD przekazuje właściwemu organowi samorządu województwa listę wybranych operacji wraz ze złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy.
12. LGD informuje na piśmie wnioskodawcę w terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji o:
  - zgodności albo niezgodności operacji z LSR, wskazując przyczyny niezgodności,
  - wybraniu albo niewybraniu operacji, wskazując przyczyny niewybrania,
  - liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji pod względem spełniania kryteriów określonych w LSR i miejscu na liście wybranych operacji.
13. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy został złożony po terminie lub nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach, lub nie dołączono do niego, co najmniej jednego z dokumentów, których niedołączenie skutkuje nieprzyznaniem pomocy, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy.
14. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.
15. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie spełnia innych niż określone w pkt. 13 i 14 wymagań, właściwy organ samorządu województwa wzywa wnioskodawcę, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania chyba, że zachodzą nie budzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.
16. Jeżeli wnioskodawca, pomimo wezwania do usunięcia braków, nie usunął w terminie:
  - żadnego z braków, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy;
  - wszystkich braków, właściwy organ samorządu województwa wzywa ponownie wnioskodawcę, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą nie budzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.
17. Jeżeli wnioskodawca, pomimo ponownego wezwania do usunięcia braków, nie usunął w terminie wszystkich braków, właściwy organ samorządu województwa nie przyznaje pomocy.
18. Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo – finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań właściwego organu samorządu województwa.

19. Pomoc na realizację operacji przysługuje według kolejności operacji na liście operacji wybranych przez LGD. Wniosek o przyznanie pomocy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania tego wniosku przez LGD właściwemu organowi samorządu województwa. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w terminie, o którym mowa w niniejszym pkt., właściwy organ samorządu województwa zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 3 miesiące.

II.

Wewnętrzne procedury wyboru operacji do realizacji w ramach LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy

1.

Organem dokonującym wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy.

2.

Szczegółową organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady określa Regulamin Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy, będący załącznikiem nr 2 do niniejszej strategii.

3.

Do kompetencji Rady należy:

- wybór operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej LSR,
- przyjmowanie i ocena operacji złożonych do konkursu,
- sporządzanie listy rankingowej operacji i podejmowanie uchwały w tej sprawie,
- przekazywanie listy rankingowej operacji Zarządowi w celu przesyłania ocenionych operacji do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego,
- rozpatrywanie odwołań od decyzji Rady Decyzyjnej. Podmioty mają prawo do odwołania w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia uchwały. Rada Decyzyjna ma 7 dni na rozpatrzenie odwołania i ogłoszenie ostatecznej decyzji.
- coroczne przekazywanie sprawozdań ze swojej działalności Walnemu Zebraniu Członków.

4.

Wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy dokonywany jest przez Radę Decyzyjną na podstawie jawnych i obiektywnych kryteriów zawartych w LSR.

5. Decyzja w sprawie wyboru operacji do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.
6. Po zapoznaniu się z nadesłanymi wnioskami, członkowie Rady składają oświadczenie, że nie są właścicielami, współwłaścicielami, pracownikami, współmałżonkami lub krewnymi do II stopnia pokrewieństwa wnioskodawcy.
7. W przypadku oceny operacji złożonej przez jednostkę, której właścicielem, współwłaścicielem lub pracownikiem jest współmałżonek członka Rady j lub jego krewny do II stopnia pokrewieństwa, ten członek Rady nie bierze udziału w ocenie operacji.
8. Sprawdzenie zgodności formalnej zgłoszonych operacji następuje poprzez wypełnienie Karty Oceny Formalnej dla każdej operacji, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszej strategii. Sprawdzenia zgodności formalnej zgłoszonych operacji dokonuje co najmniej dwóch członków Rady, wskazanych przez Przewodniczącego Rady Decyzyjnej w formie pisemnej. Wypełnienie Karty Oceny Formalnej dokonuje się poprzez umieszczenie znaku „X” w odpowiednim polu formularza.

W przypadku stwierdzenia niezgodności formalnej dla danej operacji, LGD przekazuje niezwłocznie ten wniosek właściwemu organowi samorządu województwa. Operacje, co do których nie stwierdzono żadnych niezgodności formalnych kieruje się do oceny merytorycznej.

9. Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny merytorycznej każdej operacji obejmuje:

- głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR,
- głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych, przyjętych przez LGD, w zależności od działania PROW 2007-2013 do którego została zgłoszona operacja.

10. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji, członkowie Rady oddają głos za pomocą kart oceny operacji, stanowiących załączniki do niniejszej strategii, wydanych przez Sekretarza lub komisję skrutacyjną. Każda strona karty oceny operacji musi być opieczętowana pieczęcią LGD i podpisana przez Sekretarza lub członków komisji skrutacyjnej.

11. Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeśli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

- na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu członka Rady,
- na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numer wniosku, nazwa wnioskodawcy, nazwa projektu).

12. Karty muszą być wypełnione piórem, długopisem lub cienkopisem.

13. Znaki „X” winny być postawione w polu przeznaczonego na to kwadratu.
14. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką w zawartym na Karcie Oceny Zgodności Operacji z LSR (załącznik nr 5 do niniejszej strategii) sformułowaniu: „Głosuję za UZNANIEM* / NIEUZNANIEM* operacji za zgodną z LSR”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.
15. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia Karty Oceny Zgodności Operacji z LSR, Sekretarz lub sekretarz posiedzenia wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień, członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kratkach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
16. Jeśli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
17. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli bezwzględna większość głosów została oddana na opcję, Se operacja jest zgodna z LSR.
18. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
19. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu tabeli zawartej na „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD”, która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.
20. W trakcie zliczania głosów, Sekretarz Rady lub sekretarz posiedzenia, zobowiązany jest sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie.
21. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD, Sekretarz lub sekretarz posiedzenia wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień, członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
22. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.

23. Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, Se sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.

24. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

25. W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji do finansowania, której treść musi uwzględniać:

- wyniki głosowania sprawie uznania operacji za zgodne z LSR,
- wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę rankingową wniosków,
- dostępność środków LGD na poszczególne typy operacji.

26. Przewodniczący Rady odczytuje uchwały dotyczące poszczególnych operacji rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby ich przegłosowania.

27. Każda uchwała powinna zawierać:

- informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP),
- tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
- kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
- informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
- łączną ocenę punktową, którą otrzymał wniosek,
- informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.

III.

Kryteria oceny formalnej oraz przyjęte przez LGD kryteria lokalne dla operacji (ocena merytoryczna)

1) Kryteria oceny formalnej

Ocena formalna jest pierwszym etapem oceny operacji. Dokonuje się jej za pomocą dziesięciu

kryteriów, wynikających z wymogów stawianych przed wnioskodawcą i zgłaszaną przez niego operacją,

a zawartych w dokumentacji prawnej konkursu. Podczas oceny formalnej nie stosuje się punktacji w ramach poszczególnych kryteriów, a jedynie sprawdza wypełnienie danego kryterium przez wnioskodawcę oraz zgłaszaną przez niego operację, na podstawie informacji zawartych we wniosku.

Wnioskodawca i zgłaszana przez niego operacja muszą spełniać wszystkie kryteria oceny formalnej, aby wniosek został skierowany do oceny merytorycznej. Listę kryteriów stanowi załącznik nr

Co najmniej dwóch członków Rady Decyzyjnej dokonuje oceny formalnej na podstawie Karty Oceny Formalnej, stanowiącej Załącznik nr do niniejszej strategii, stawiając znak „X” w odpowiednim polu formularza.

2) Kryteria oceny merytorycznej

Ocenie merytorycznej poddawane są te operacje, u których nie stwierdzono żadnych niezgodności formalnych. Ocena merytoryczna składa się z:

- a) oceny zgodności operacji z LSR;
- b) oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami przyjętymi przez LGD.

Ocenę zgodności operacji z LSR dokonuje każdy członek Rady Decyzyjnej przy pomocy Karty Oceny Zgodności Operacji z LSR, będącej załącznikiem nr do niniejszej strategii. Operację można uznać za zgodną z LSR, kiedy realizuje co najmniej jeden z celów ogólnych i co najmniej jeden z celów szczegółowych LSR.

Ocenę zgodności operacji z kryteriami lokalnymi LGD, dokonuje się na załącznikach nr do niniejszej strategii. Oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami dokonuje się na:

- a) Karcie Oceny Zgodności Operacji z Lokalnymi Kryteriami – załącznik nr do niniejszej dokumentacji – dla operacji zgłoszonej przez wnioskodawcę do działania „Wdrażanie LSR – małe projekty”;

b) Karcie Oceny Zgodności Operacji z Lokalnymi Kryteriami – załącznik nr do niniejszej dokumentacji – dla operacji zgłoszonej przez wnioskodawcę do działania „Odnowa i rozwój wsi”;

c) Karcie Oceny Zgodności Operacji z Lokalnymi Kryteriami – załącznik nr do niniejszej dokumentacji – dla operacji zgłoszonej przez wnioskodawcę do działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”;

d) Karcie Oceny Zgodności Operacji z Lokalnymi Kryteriami – załącznik nr do niniejszej dokumentacji – dla operacji zgłoszonej przez wnioskodawcę do działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”;

Listy kryteriów oceny zgodności operacji z kryteriami lokalnymi wraz z ich opisem stanowi załącznik nr.

IV. Procedura zmiany kryteriów lokalnych

1. O ewentualną zmianę kryteriów lokalnych wnioskuje do Walnego Zebrania Członków Rada Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy. Wniosek o zmianę kryteriów lokalnych kierowany jest do Walnego Zebrania Członków w trosce o zrównoważony i zintegrowany rozwój obszaru funkcjonowania Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre gminy. Rada uzasadnia wniosek zmianą sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru i/lub stopniem realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach poszczególnych obszarów tematycznych (celów ogólnych, celów szczegółowych).

2. Walne Zebranie Członków przekazuje swoją propozycję odnośnie kryteriów lokalnych Zarządowi Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy, a ten – po akceptacji – kieruje je do Rady i określa datę, od której stają się obowiązujące.

X. Budżet LSR

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. nr 103, poz. 659, par. 2, pkt. 5 a, 5b, 5c), całkowity budżet Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy w ramach Osi 4 LEADER wynosi 4 487 064,00 zł.

Wielkość niniejszego budżetu wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na terenie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2006 r. wg GUS i kwoty:

- a. 116 zł – dla komponentu „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (kod 413 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” + „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” + „Odnowa i rozwój wsi” + „Małe projekty”);
- b. 3 zł – dla komponentu „Wdrażanie projektów współpracy” (kod 421);
- c. 29 zł – dla komponentu „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja” (kod 431).

Szczegółowy podział środków pomiędzy poszczególne komponenty ukazuje załącznik nr

W przypadku ubiegania się przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa działania Dobre Gminy o pełną przysługującą kwotę dla komponentu „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja”, koszty bieżące (administracyjne) funkcjonowania LGD wyniosą maksymalnie 15% tej kwoty. Na pozostałą część działania na nabywanie umiejętności i aktywizację.

Poniższa tabela obrazuje budżet Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania w każdym roku realizacji:

XI. Opis procesu przygotowania LSR

Lokalna Strategia Rozwoju dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dobre Gminy” powstała zgodnie ze standardami procesu planowania strategicznego, począwszy od etapu diagnozy, poprzez analizę SWOT, wytypowanie i uzgodnienie celów, działań oraz rezultatów. Przygotowanie dokumentu strategii prowadzone było metodą uspołecznioną przy udziale przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych i lokalnej społeczności.

Opracowanie strategii stanowi punkt wyjścia do podejmowania konkretnych przedsięwzięć przez członków Lokalnej Grupy Działania oraz innych Beneficjentów w obrębie obszaru objętego lokalną strategią rozwoju. Udział samorządów, partnerów gospodarczych i społeczności lokalnej w przygotowaniu dokumentu i jego późniejszej aktualizacji ma bezpośredni wpływ na proces implementacji dokumentu.

Całość prac nad przygotowaniem strategii koordynował Zespół ds. opracowania strategii, w skład którego weszli przedstawiciele 4 gmin – członków Stowarzyszenia. Proces konsultacji zapisów strategii niezbędny do wykonania analizy SWOT oraz zebranie informacji na temat potrzeb na terenach wiejskich został przeprowadzony podczas zebrań wiejskich przeprowadzonych z udziałem władz samorządowych i pracowników branżowych oraz na podstawie analizy obowiązujących dokumentów strategicznych poszczególnych gmin objętych obszarem oddziaływania lokalnej grupy działania.

Prace nad strategią prowadzone były metodą warsztatową oraz podczas spotkań Zespołu. Odbyło się 6 spotkań, w trakcie, których przeprowadzono analizę i diagnozę obszaru LGD. Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, co pozwoliło na wymianę poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami oraz konsultacje ze społecznością lokalną.

Po zakończeniu procesu przygotowywania Strategia Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy została poddana konsultacjom społecznym.

Komunikacja społeczna LSR będzie polegać na:

1. Wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i technologii , m.in. Internetu, w celu promocji zapisów strategii oraz usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w jej realizacji. Publikacja strategii na stronach Internetowych gmin objętych obszarem oddziaływania LGD.
2. Przekazanie dokumentu sołtysom, w celu upublicznienia w sposób zwyczajowo przyjęty na obszarach wiejskich.
3. Publikacja informacji nt. strategii w Informatorze Polickim – miesięczniku wydawanym przez Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Polickiego.
4. Inicjowaniu dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu LGD.

XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Wdrażanie strategii rozpocznie się poprzez wprowadzenie jej w życie uchwałą Walnego Zebrania członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania – Dobre Gminy, a następnie przyjęcie jej zapisów uchwałą organów stanowiących poszczególnych samorządów. Właściwy proces wdrażania strategii wymaga współdziałania samorządów lokalnych, partnerów gospodarczych i społecznych Stanowi narzędzie monitorowania rozwoju i podejmowanych inicjatyw w obszarze Lokalnej Grupy Działania oraz sprzyja budowie skutecznego partnerstwa na poziomie lokalnym i regionalnym.

Działania informacyjno – promocyjne obejmować powinny następujące systemy komunikacji społecznej:

- tablica informacyjna w urzędach poszczególnych samorządów lokalnych,
- informacje w prasie lokalnej i regionalnej,
- spotkania z mieszkańcami
- strony internetowe
- ulotki oraz informatory wystawiane w miejscach publicznych,
- szkolenia i warsztaty dla potencjalnych Beneficjentów pomocy w ramach LGD,

Dla oceny skuteczności Lokalnej Strategii Działania jako podstawę przyjęto postęp w realizacji poszczególnych priorytetów, celów ogólnych i szczegółowych poprzez realizację poszczególnych projektów przez uprawnionych Beneficjentów z obszaru objętego lokalną strategią rozwoju.

Implementacja zapisów strategii prowadzona będzie w oparciu o „system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej”. Poszczególne projekty inwestycyjne i społeczne będą realizowane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia, bowiem korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym.

Głównym odpowiedzialnym za realizację dokumentu będzie Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania – „Dobre Gminy”.

Zakres zadań Lokalnej Grupy Działania – Dobre Gminy w kontekście wdrażania strategii obejmuje w szczególności:

- 1) ustalenie zasad i kryteriów realizacji strategii,
- 2) zapewnienie zgodności realizacji strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- 3) zapewnienie zgodności realizacji strategii z prawem powszechnie obowiązującym, w tym w szczególności z Prawem zamówień publicznych oraz przepisami szczególnymi mającymi zastosowanie przy realizacji poszczególnych zadań,
- 4) inicjowanie aktualizacji strategii oraz przeprowadzanie konsultacji społecznych i spotkań informacyjnych,
- 5) opracowanie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego, kryteriów wyboru operacji a także procedury zmian tych kryteriów,
- 6) opracowanie wskaźników realizacji dla poszczególnych priorytetów, celów ogólnych i szczegółowych,
- 7) zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach strategii z poszczególnych gmin na terenie działania LGD.,
- 8) zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji strategii,
- 9) przygotowanie raportów na temat wdrażania strategii,
- 10) dokonanie oceny po zakończeniu realizacji strategii,
- 11) opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne zadań przewidzianych w strategii,

Do realizacji ww. obowiązków możliwe jest powoływanie grup roboczych, zatrudnianie pracowników oraz korzystanie z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Dla oceny skuteczności wdrażania Strategia zakłada okresową aktualizację zapisów w ramach priorytetów, celów ogólnych i szczegółowych a także zasad i kryteriów przyznawania pomocy, oceny wniosków, zasad wdrażania dokumentu i in. Dla właściwej aktualizacji zapisów strategii konieczne jest zachowanie zasad współpracy i konsultacji z partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz instytucjami z obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.

XIII. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Dla oceny skuteczności realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju konieczne jest stałe monitorowanie postępów zgodności realizacji działań z zapisami dokumentu, w tym z założeniami dotyczącymi osiągnięcia celów i rezultatów, a także przebiegu wydatkowania środków finansowych na poszczególne operacje w ramach projektów wybranych do dofinansowania oraz przez działania własne LGD.

W celu prowadzenia skutecznego monitoringu i oceny wszystkich wydatków, Biuro LGD Dobre Gminy będzie nadzorować związane ze strategią wydatki i efekty rzeczowe.

System monitorowania finansowego i rzeczowego projektów inwestycyjnych i społecznych będzie jednolity z obowiązującymi zasadami monitoringu, zarówno finansowego jak i rzeczowego, ograniczonego do wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Przygotowanie oceny wdrażania strategii należy do obowiązków Biura LGD Dobre Gminy.

W zakresie monitoringu wykorzystane zostaną:

- 1) raporty pisemne nt. postępów realizacji działań przez poszczególnych Beneficjentów, w oparciu o uzyskane wskaźniki;
- 2) okresowe spotkania służące przeglądowi postępu prac i osiągniętych rezultatów w stosunku do planów;
- 3) analizę dokumentów, raportów, sprawozdań;
- 4) przegląd wskaźników na poziomie projektów i analizę ich osiągnięcia;
- 5) przegląd osiągnięcia celów na poziomie poszczególnych projektów;

Przygotowanie zbiorczej oceny wdrażania strategii należy do obowiązków Biura LGD Dobre Gminy.

Ocena dokonywana będzie w następujących terminach:

- 1) ocena cząstkowa - po zakończeniu realizacji poszczególnych operacji zakwalifikowanych do dofinansowania przez Beneficjentów;
- 2) opis bezpośrednich efektów przedsięwzięć i analiza wskaźników;
- 3) ocena roczna - w formie raportu z oceny wdrażania strategii;

Raport roczny powinien obejmować następujące elementy:

- 1) wykaz przedsięwzięć zrealizowanych w danym roku kalendarzowym z opisem merytorycznym zakresu projektu i informacją finansową;
- 2) ocenę jakości partnerstwa oraz sprawność funkcjonowania LGD;

Wnioski z oceny dokumentu w formie raportu rocznego będą przedstawiane bezpośrednio podczas Walnego Zebrania członków stowarzyszenia. Raport roczny w zakresie ewaluacji powinien w szczególności obejmować analizę zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym pod kątem ich wpływu na osiągnięcie zakładanych celów w ramach LSR.

Raport powinien zostać poddany pod głosowanie uchwałą Walnego Zebrania Członków oraz poparty wnioskami i rekomendacjami. Treść raportu powinna zostać podana do publicznej wiadomości. Po przedstawieniu kompleksowego raportu z oceny wdrażania strategii w miarę potrzeby powinno być proponowane wprowadzenie zmian do zapisów dokumentu, wynikających z rodzących się potrzeb i możliwości.

Ewaluacja LSR dokonywana będzie przez okresową ocenę realizacji strategii w ramach oceny ex ante oraz ex post obejmująca w szczególności:

- 1) adekwatność realizowanych projektów i przedsięwzięć w odniesieniu do problemów, które miały zostać rozwiązane;
- 2) efektywność realizowanych działań w ramach poszczególnych operacji w szczególności ocena nakładów do osiągniętych rezultatów;
- 3) skuteczność osiągania celów za pomocą realizowanych przedsięwzięć w ramach poszczególnych działań;
- 4) oddziaływanie projektu w ramach obszaru LGD;
- 5) Trwałość poszczególnych projektów realizowanych w ramach działań;

XIV. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy nie działa w próżni instytucjonalnej – również tworzona przez nią LSR nie jest pierwszym i jedynym dokumentem strategicznym, opracowanym dla danego obszaru. Naturalnym rozwiązaniem zatem, mającym na celu stworzenie jak najlepszej Strategii, jest uwzględnianie dokumentów przygotowanych przez:

- a) gminy wchodzące w skład obszaru – np. strategie rozwoju, plany zagospodarowania przestrzennego, plany rozwoju lokalnego, wieloletnie plany inwestycyjne;
- b) samorząd województwa – strategie rozwoju regionu, regionalne strategie tematyczne dotyczące rozwoju wybranych branż (np. turystyki, infrastruktury, edukacji);
- c) powiatowe urzędy pracy – np. program promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy;
- d) park krajobrazowy;
- e) parki narodowe;
- f) dyrekcje lasów państwowych;
- g) ośrodki doradztwa rolniczego;

Dzięki poznaniu założeń niniejszych dokumentów, członkowie LGD posiadli lepszą orientację, jakie konkretne problemy są najbardziej istotne dla społeczności lokalnej i środowiska, w którym żyje, a także – jak je rozwiązać. Wiedza ta pomogła w wyborze kwestii kluczowych dla regionu – po to, aby przygotowana LSR miała charakter zintegrowany i komplementarny w stosunku do działań już podjętych przez inne podmioty.

Dzięki takiemu postępowaniu, LGD nie powtórzy działań podjętych już przez inne podmioty, a jednocześnie otrzyma wyraźny sygnał, które działania powinny zostać wzmocnione.

Przy sprawdzaniu zgodności LSR z pozostałymi dokumentami strategicznymi, nie należy poprzestać wyłącznie na poziomie lokalnym. Pozostają bowiem jeszcze dokumenty programowo przygotowane na okres 2007-2013, a zwłaszcza regionalne programy operacyjne, Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”, Program Operacyjny „Innowacyjna Gospodarka”, Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”.

Analiza przeprowadzona na tym poziomie umożliwi zidentyfikowanie programów i działań komplementarnych w stosunku do tych, które są zaplanowane w LSR i które LGD będzie mogła realizować jako beneficjent w ramach programów innych niS Oś 4. Leader PROW 2007-2013.

Ze względu na swe położenie, ważnymi dla Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy dokumentami strategicznymi będą z pewnością:

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego,

Zachodniopomorski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013,

oraz aktualne strategię rozwoju bądź inne opracowania dla poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD:

1. Strategia Rozwoju dla Gminy Police
2. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Dobra
3. Uchwała nr XLVII/371/06 Rady Miejskiej w Policach z dnia 29 sierpnia 2006 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Tanowo, gmina Police do 2013 roku”.
4. Uchwała nr XLVII/370/06 Rady Miejskiej w Policach z dnia 29 sierpnia 2006 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Niekłóńczyca, gmina Police do 2013 roku”.
5. Uchwała nr XLVII/369/06 Rady Miejskiej w Policach z dnia 29 sierpnia 2006 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Dębostrów, gmina Police do 2013 roku”.
6. Uchwała nr XXXVI/280/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 2 września 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Wieńkowo, Gmina Police do 2013 roku”.

7. Uchwała nr XXXVI/279/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 2 września 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Trzeszczyn, Gmina Police do 2013 roku”.
8. Uchwała nr XXXVI/278/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 2 września 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Tatynia, Gmina Police do 2013 roku”.
9. Uchwała nr XXXVI/277/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 2 września 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Pilchowo, Gmina Police do 2013 roku”.
10. Uchwała nr XXXVI/276/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 2 września 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Drogoradz, Gmina Police do 2013 roku”.
11. Uchwała nr XXXV/267/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 28 czerwca 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Uniemyśl, gmina Police do 2013 roku”.
12. Uchwała nr XXXV/266/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 28 czerwca 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Trzebież, gmina Police do 2013 roku”.
13. Uchwała nr XXXV/265/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 28 czerwca 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Siedlice, gmina Police do 2013 roku”.
14. Uchwała nr XXXV/264/05 Rady Miejskiej w Policach z dnia 28 czerwca 2005 w sprawie uchwalenia „Planu rozwoju miejscowości Przęsocin, gmina Police do 2013 roku”.
15. Uchwała nr VI/34/07 Rady Miejskiej w Policach z dnia 27 marca 2007w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2007 rok.
16. Uchwała nr VI/33/07 Rady Miejskiej w Policach z dnia 27 marca 2007w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2007 rok.
17. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Police przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Policach nr XLI/310/06 z dnia 20 stycznia 2006 roku.
18. Wieloletni Plan Inwestycyjny.

.....

**XV. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez
LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR**

Zestawienie tabelaryczne planowanych działań stanowi załącznik nr

XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja celów zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy przyniesie największe efekty przede wszystkim w promocji województwa. Podniesienie jakości bazy turystycznej na obszarze gmin tworzących stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy, wypromowanie unikalnego produktu lokalnego oraz troska o środowisko umożliwi zwiększeniem liczby turystów. Wysoka jakość usług turystycznych, różnorodność dziedzictwa przyrodniczego oraz charakterystyczna atmosfera miejsca będzie najlepszą reklamą tak dla województwa, jak i gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy. Dodatkowo, wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców umożliwi zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców powiatu polickiego. Przeprowadzenie kursów doszkalających, ułatwienie prowadzenie działalności gospodarczej, aktywne poszukiwanie inwestorów zagranicznych przyczyni się do wzrostu konkurencyjności nie tylko LGD, ale całego regionu zachodniopomorskiego.

I Wykorzystane turystycznie walory przyrodnicze i kulturowe obszaru Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy czyli poprawa w zakresie usług turystycznych, rozwój bazy gastronomiczno--noclegowej, wytyczanie tras turystycznych, odnowa miejsc i obiektów, będących atrakcjami turystycznymi oraz wykreowanie i wypromowanie unikalnego produktu, bazującego na lokalnym dziedzictwie historyczno-kulturalnym, możliwym do wytworzenia tylko na terenie gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy zaowocuje:

- wzrostem ruchu turystycznego w powiecie (w tym także turystów zagranicznych);
- wzrostem dochodów z turystyki;
- poprawą jakości infrastruktury turystycznej w powiecie (zwiększenie liczby nowopowstałych miejsc noclegowych oraz punktów gastronomicznych)
- zwiększeniem atrakcyjności turystycznej województwa (zwiększenie długości tras turystycznych oraz ich urozmaicenie);

- zmniejszeniem rozdrobnienia agrarnego w województwie zachodniopomorskim poprzez zróżnicowanie działalności rolniczej;
- wypromowania obszaru województwa oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy;
- zaangażowania ludności wiejskiej;
- wzrostem ruchu turystycznego w województwie (w tym także turystów zagranicznych);

II Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna obszaru Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy czyli zorganizowana i skoordynowana z działaniami instytucji pomocy społecznej pomoc skierowana do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się poza rynkiem pracy przyczyni się do:

- spadku bezrobocia;
- zwiększenia kwalifikacji zawodowych osób po 50. roku życia
- zmniejszenia zapotrzebowania pracodawców na zawody deficytowe;
- wzrostu gospodarczego.

III Wsparcie konkurencyjności działalności rolniczej i pozarolniczej na obszarze Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy czyli rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach rolnych oraz rozwój mikroprzedsiębiorczości, przyczyni się do:

- zwiększenia liczby miejsc pracy;
- zwiększenia wielkości dochodów gospodarstw ze źródeł pozarolniczych oraz różnicowania działalności rolniczej;
- zwiększeniem ilości nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw;
- spadkiem bezrobocia w województwie;
- wzrostem dochodu podatkowego gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobre Gminy

IV Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska naturalnego czyli odnawianie i urządzenie miejsc oraz obiektów stanowiących dziedzictwo przyrodnicze, oznaczanie i promowanie ich, a także kształtowanie poczucia odpowiedzialności mieszkańców za przyrodnicze zasoby obszaru, zaowocuje:

- wzrostem ruchu turystycznego w województwie (w tym także turystów zagranicznych);;

- ilością zlikwidowanych dzikich wysypisk;
- podniesieniem jakości powietrza w województwie.

